ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ އަޖެންޑާ

ފާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން

12 ޑ 2025

ބައްދަލުވުން ބާއްވާ ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގ (ކޮމިޓީކުރާ ކޮޓަރި 4)

ފެށުން ގަޑި: 11:00

{ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުގައްރިރު؛ މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލް ސަމީރު}

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. 20 ވަނަ މަޖިލީހުގެ މި އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ ނާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން. ކޮމިޓީ ރޫމް 4. 12 މޭ 2025، ހޮމަ. ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުވި ވިލުފުށި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ވަޙީދު، ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އަޒާން، ނައިފަރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޔާސިން ޢަބްދުﷲ، އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުއްރަޙްމާން، ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ދީދީ. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ކޮމިޓީގެ އެޖެންޑާގައިވަނީ މި މިނިސްޓްރީ އޮފް ސިޓީޒް، ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސްގެ 2024 ވަނަ އަހަރުގެ އަހަރީ ރިޕޯޓް އާ ގުޅޭގޮތުން ހުށަހަޅައިދިނުން. ވީމާ، އަޅުގަނޑު އެ މިނިސްޓްރީން ވަޑައިގެން ތިއްބެވި ބޭފުޅުންނަށް މަރުޙަބާއަރުވަން. އާދެ! މިނިސްޓްރީ އޮފް ސިޓީޒް، ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސްގެ 2024 ވަނަ އަހަރުގެ އަހަރީ ރިޕޯޓް މި ކޮމިޓީއަށް ހުށަހަޅައިދިނުމަށް ޓަކައި މިނިސްޓްރީން ވަޑައިގެން މިނިސްޓަރު ހާޒިރުވުމަށް ހަމަ އަޅުގަނޑު ޝުކުރުދަންނަވަން. ދޭން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބައިވެރިވުމަށް މި ކޮމިޓީގައި މިނިސްޓަރު މަޝްވަރާއާއި އަދި ރިޕޯޓާ ގުޅޭގޮތުން ސުވާލުކުރެވޭނެ. އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މިނިސްޓަރަށް، އަޅުގަނޑުމެން ހަމައެކަނި ރިޕޯޓް ހުށަހަޅައިދިނުމަށް ޕްރެޒެންޓޭޝަން އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅައިދިނުމަށް މިނިސްޓަރަށް. ޝުކުރިއްޔާ.

ކްލިޕް 1 ...1.29 މިނިސްޓަރ އޮފް ސިޓީޒް، ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސް އާދަމް ޝަރީފް އުމަރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މުގައްރިރު އަދި މި ކޮމިޓީގެ ހުރިހާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީގެ 2024 އަހަރުގެ ރިޕޯޓްގެ މައްޗަށް ޕްރެޒެންޓޭޝަނެއް ހުށަހަޅައިދިނުމަށް ފުރުޞަތުދެއްވި ކަމަށް ޓަކައި މި ކޮމިޓީއަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން. އަދި އަޅުގަނޑު ގެންދިއުމުގައި ޕްރޮގްރާމު ހުށަހަޅުއްވާނީ ޓަކައި އެކުލަވައި އޮތް ކޮމިޓީއަކުން އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީގެ މި އަހަރުގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅިގެން ވިސްނާވަޑައިގެން މިކަހަލަ ޕްރެޒެންޓޭޝަނެއް ވަޑައިގެންނެވި ބޭކަލުން އެއީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ޕާލަމެންޓަރީ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމާއި އަދި މިނިސްޓްރީގެ މަސައްކަތްތައް އިތުރު ހާމަކޮށްދޭ މި މަޖިލީހަށް ވެސް ދިމާވެދާނެ ކަމެއް. އެކަމަށް ޓަކައި ހަމަ ޢިއްޒަތްތެރި މުގައްރިރަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުއަދާކުރަމުން އަޅުގަނޑުގެ ޕްރެޒެންޓޭޝަން ފަށައިގަންނަން. މި ޕްރެޒެންޓޭޝަނުގައި އަޅުގަނޑުމެން

ހިމަނާލާފައިވާނީ މިނިސްޓްރީގެ ތަޞައްވުރާ އަދި އަމާޒު އާއި އިތުރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ މައިގަނޑު ދުސްތޫރުގައި
ހިމެނޭ ކަންތައްތައް އަދި ހަމަ އެއާއެކުގައި މިނިސްޓްރީގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ބަޔާންތަކާއި އޮބްޖެކްޓިވްތައް މިނިސްޓްރީގެ
ހިންގުން ރަނގަޅުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ޤާނޫނީ އިސްލާހުތަކާއި ގުޅޭ ބައެއް ކޮމިޓީތަކާއި އަދި މި އަހަރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް،
މިދިޔަ އަހަރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބުނު ބަޖެޓު، އަދި އޭރުން ހިނގި ހަރަދާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތްތަކާއި
ރަނގަޅުކުރުމަށް ބޭނުން ބާއްވާ ބައްދަލުވުންތަކާއި ކުރެވުނު ބައެއް މަސައްކަތްތަކެވެ. އަދި ހަމަ އެއާއެކުގައި
މިނިސްޓްރީގެ ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުމާއި އެ ކަންކަމަށް ބޭނުންވާ ސިޔާސަތުތަކާއި އުސޫލުތައް އެކުލަވައިލުމަށް
އަޅުގަނޑުމެން ކުރި މަސައްކަތްތަކާއި އޭގެ އުސޫލުތަކުގެ ބައެއް ކޮޕީ. އަދި ހަމަ އެއާއެކުގައި މިނިސްޓްރީން
އަޅުގަނޑުމެން 2024 ވަނަ އަހަރު ހާސިލުކުރަން ބޭނުންވި ކަންކަން ހާސިލުކުރުމަށް ކުރެވުނު މަސައްކަތްތަކާއި އަދި
ގެނެސްދެއްވުނު ފަސް ކަންތައްތަކުގެ ވަރަށް މި ބޭނުންކުރެވިފައި އަޅުގަނޑުމެން މި ފުރިހަމަ ގެނެސްދިނުމަށް ހިއްސާކޮށްދެވުނު.
އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ފަދައިން ވުޒާރާ ފަށް ޖޮއިންޓް ކޮމިޓީގެ ކުރެވުނު ކަންތައްތަކާއި އަދި ފުރުޞަތު ވަރަށް ބޮޑަށް
ގުޅިގެން މިނިސްޓްރީއެއް އުފެދިގެންދިޔައީ 2023 ވަނަ އަހަރުގެ ނޮވެންބަރު މަހުގެ 17 ވަނަ ދުވަހު
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޑރ.މުޙައްމަދު މުޢިއްޒުގެ ޙަވާލުކުރެއްވި. އަދި މިކަން އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަމަކުރަނީ ލާމަރުކަޒީ
ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމަށް ބާރު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެޅުއްވި ވަރަށް މުހިންމު ފިޔަވަޅުތަކުގެ ތެރޭގައި.
އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީގެ އަމާޒުތައް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާފައި މިވަނީ އިދާރީ ދާއިރާތައް ބާރުވެރިކުރުން،
ރަށްރަށުގެ ތަރައްޤީ އަދި ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީ ޤާއިމުކުރުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމާޒަކީ ރައްޔިތުން ބާރުވެރިކުރުމާއި
ރަށްރަށަށް ތަރައްޤީއާއި ތަރައްޤީގެ ޖާގަ ފޯރުކޮށްދިނުން. އެ އަމާޒަށް ވާސިލުވުމަށް އަޅުގަނޑުމެން
މަސައްކަތްކުރަމުން މި ދަނީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީގެ ކޯ ވެލިއުސްގެ ބޭނުމަކީ ނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެން
ހިފެހެއްޓުން، މަސައްކަތްތެރިކަމާއި ހިފެހެއްޓުން އަމާނާތްތެރިކަމާ ކަނޑައެޅޭ ނިޒާމުބެލެހެއްޓުން، ހަރަކާތް،
ޖަވާބުދާރީވުން، ހަމަހަމަކަން، އިޙްތިރާމު އަދި އެކުއެކުން. މި ކަންކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރަމުންދަނީ
އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީގެ ތެރޭގައި ވެސް އަދި އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރާ އެހެނިހެން ޤާނޫނުތަކުގައި ވެސް
އަޅުގަނޑުމެން ގެންގުޅޭ ކޯ ވެލިއުސްއެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާފައި މިވަނީ. މިނިސްޓްރީގެ މައިގަނޑު
ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ އެންމެ މުހިންމު އެއް މައިގަނޑު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާއިމުކުރެވޭ ތަރައްޤީކުރުމާއި،
ތަރައްޤީ ޤާއިމުކުރުން ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ސިޔާސަތު ކަނޑައެޅުމާއި ހިންގުމާއި، އަދި ތަރައްޤީ ޤާއިމުކުރުމުގައި
ބަޖެޓު ވަރަށް ބޮޑުވުމުގެ ސިޔާސަތުތަކާއި ހިންގުމާއި، ބަޖެޓު ވަރަށް ތަރައްޤީއާއި ހިންގާ
މަސައްކަތްތަކުން ޕްރޮގްރާމް އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސަތުތަކާ ދޭތެރޭ ބަލާ ފުރިހަމަކުރުމާއި، ތަރައްޤީއާއި ހިންގާ ޤާނޫނީ

މަޝްރޫޢުތައް ޤައުމީ ތަރައްޤީގެ ދަނޑުވެރިކަމާއި އެއްމިސްރާބުކުރުމަށް ބަލައި ހޯދީ އިދާރާތަކާއި ލޯކަލް ކައުންސިލުތަކާ ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުމާއި، އިދާރީ ދާއިރާތަކުގައި މުނިސިޕަލް ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ލޯކަލް ކައުންސިލުތަކަށް ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތައް ހައްލުކޮށްދިނުމާއި، މުނިސިޕަލް ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ކަންކަން ފަސޭހަކުރުން. ހަމަ އެއާއެކުގައި ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމުގައި ލޯކަލް ކައުންސިލުތަކުން މަސައްކަތްތަކަށް ހިންގުމުގައި ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުން ބޭނުންވާ އެހީތެރިކަމާއި އެއްބާރުލުން ލ އިދާރާތަކަށް ހޯދައިދިނުން. އަދި އެއާއެކުގައި މިނިސްޓްރީގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅިގެން ޤާނޫނީ ފުރުޞަތު ހިންގަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ހިންގައި ބަލަހައްޓަން. މީގެ އިތުރުން އަތޮޅުކައުންސިލުތަކުން މި ވަނަވަރުގައި ހުރި ބައެއް ކަންތައްތައް އިތުރަށް މި ބާރުލުން އިތުރު ސަރަހައްދީ އޮތޯރިޓީއާ އެހެން ގޮތަކަށް އަތޮޅުކައުންސިލުތަކުން އެހެން އިތުރު ޖާގަ ދޫކުރުން. މައިގަނޑު މަސައްކަތްތަކުން އަތޮޅުކައުންސިލުން މި ދަންނަވައިފި. ދެން އިދާރީ ގޮތުން އަތޮޅުކައުންސިލުން ހިންގަން މި މިނިސްޓްރީގެ މަސައްކަތް ފުރިހަމަ ބަޖެޓުގައި އުނިވަޔައިގަންނަވާނެ ފަރާތުން މިދެ އަތުން އުފެދުން

ވެސް އަތޮޅުތަކުން ރާވާފައިވާނީ މާލޭގައި މަސައްކަތްކުރައްވަން ބޭފުޅުންނާ އެކުގައި އަޅުގަނޑުމެންގައި
މަސައްކަތްކުރައްވާ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އެ ކަންތައް ކުރިއަށްގެންދެވޭ ގޮތެއް. އަދި ރަށްރަށުގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ
ފަރާތްތަކުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ވެސް ވިޔަފާރިސްޓުރުގެ ގޮތަކަށް އަތޮޅުކައުންސިލް ތަރައްޤީކުރުމުގައިވާނީ. ދެން މިއީ ސިޔާ
ސިވިލް ސަރވިސްއަށް ހުށަހަޅާފައި އިންނަ އޮންނަ ގޮތް. މިގެ ތެރޭގައި އަތޮޅުކައުންސިލް މި ފުރުސަތުކަމަށް
ގައިގަނޑު ގޮތެއްގައި 5 ޑިޕާޓްމަންޓެއް. އެއީ ކައުންސިލް އަދި ޕްރޮކިއުމަންޓް ދެން ޕްލޭނިންގ ވަރކްސް. އޭގެ
އިތުރުން ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް ޑިޕާޓްމަންޓާއި އަދި ފިނޭންސް ޕްލޭނިންގ ޑިޕާޓްމަންޓެއް އަތޮޅުކައުންސިލްގެ ދަށުގައި
އުފެދިގެން މި ތަންތަނުން ބޭނުންވާ ސާވިސްތަކާ އެކު އަތޮޅުކައުންސިލް މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަމުން މި ދަނީ. މި
މަސައްކަތްތަކުރުމަށް ބަޖެޓްގައި މިނިސްޓްރީ އުފެދިގެން އަހަރަކު އާބާދީގެ އިންސާނުން ގޮތުގައިކަން 1100
މުވައްޒަފުން ބޭނުންވާ. މި އަދަދަށް އަތޮޅުކައުންސިލްތަކަށް މީހުން ބޭނުންވާ ކަމުގައި ވިޔަސް މިނިސްޓްރީ އުފެދިގެން
އަހަރަކު އެކަން މިނިސްޓްރީތަކުން ހަރުމަތުގެ އެކި ހިސާބުތަކުގައި، އެއީ އަތޮޅުތަކުގައި ހުންނަ ސްކޫލް ހެލްތު ސެންޓަރާއި
އަދި ޕޮލިސް ފަރުމާސްޓުގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކާއި މާލެއާ މި ހަވާލާ ތަނުން އެއްކޮށްލައިގެން ޖުމްލަ ޓްރާންސްފަރ
477 މުވައްޒަފުން. އެހެންނަމަވެސް، އެއީ އަތޮޅުކައުންސިލުގެ ތެރޭގައި ވިޔަނުލާ މުވައްޒަފުންނަށް ބަޖެޓުގެ 43%.
ދެން 2024 ވަނަ އަހަރު އަތޮޅުކައުންސިލް މިހާރު ހަމަކަން މަސައްކަތްކުރަން ބެލުއިރުގައި ދު ޑޮންޖުހުވެއް ކުރިމަތިވި.
އެއް ކަމަކީ އަތޮޅުކައުންސިލް ކައުންސިލު ސިވިލް ސަރވިސްއަށް ފާސްކުރުމާއި އަދި އެކަމަކީ ބޭނުންވާ ފައިސާ
ކޮންމެ ޖަހައި އަތޮޅުކައުންސިލް މަސައްކަތްތަކާއި ކުރަމުންދަނީ. މިހާރު އަހަރު އަތޮޅުކައުންސިލުތަކުން 22 މުވައްޒަފުން
އަށަން ނެގުން. އަދި އެކި ސަރަޙައްދަށް ހުރި އެކި ތަންތަނަށް 40 މުވައްޒަފުން ބަދަލުވި. އެއީ އަތޮޅުކައުންސިލުގެ
މިނިސްޓްރީއަށް ކުރިން މި ދެންނެވި ޓްރާންސްފަރވި މީހުންގެ ތެރެއިން ބަޔެއް ބައްޕުވުން އެހެން ދިމަދިމާލަށް
ބަދަލުވުން ވެސް އައީ ތެރޭގައި ހިމެނިގެންދިޔަޔާއިލާގައި. 2024 ވަނަ އަހަރު ނިމުނިއިރު އަތޮޅުކައުންސިލުގެ ތެރޭގައި
އަޅުގަނޑުމެންގައި ދިވެހިވާ ސްކޫލް ހެލްތުސެންޓަރު ބަދަލުކޮށްގެން މަސައްކަތްކުރުމާއި އަދި ޕޮލިސް ފަރުމާސްޓުގައި
މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ބޭފުޅުންގެ އެކު ޖުމްލަ 499 މުވައްޒަފުން ދިވެ. މިގެ ތެރެއިން 296 މުވައްޒަފުންނަކީ ދިވެހި
މުވައްޒަފުން. 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް 163 ބަދަލު މުވައްޒަފުން ވެސް އަތޮޅުކައުންސިލުގެ ތެރޭގައި ދިވެ.
އެއީ ގޮތުގައިކަން އަތޮޅުކައުންސިލުގެ މުވައްޒަފުންގެ 36%. ބަދަލު މުވައްޒަފުންނަކީ ސިވިލް ސަރވިސްގެ
ޤާނޫނުގެ ތެރެއިން ހަމަޖައި ދިވެ މިނިސްޓްރީ ނުވެ. މިއީ ކުރިއްސުރުން، ގޮތުގައިކަން މިގެ ސިޔާސަތުގެ އަހަރު
ކުރިންސުރުން ވެސް ހަމަ އެކަމީ އުސޫލުގެ ތެރެއިން ބޭރުވިހުން އަދި ކުރިޔަށް ހަރުސިންގެ މިނިސްޓްރީއާ
ޓްރާންސްފަރކުރުން މިނިސްޓްރީއާ އެ ތަންތަނުގައި ބޭފުޅުން މިހާރު ބަދަލުވުމުގައި ދިޔަބަޔާ. ދެން މި

އަދަދުތައް އަޅުގަނޑު ހަމަ ގޮތަށް ޑޭޓާ މި ދަންނަވައިދީ. އަދަދުތަކަށް ބަލައިލި ކަމަށް ވުޒާރާއިން މިދިޔަ ގާތްގަނޑަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕްރޮގްރާމަށް ރިޕޯޓުކުރި މިޔަދު އަދަދުތަކެއް ދެއްކިފައި އެއްވެސް ކަމެއް އަދަދުތައް އަޅުގަނޑުމެންގެ ގުޅުމެއް ނެތް އަދި މިހާރުވެސް މިމަސް. ދެން މިނިސްޓްރީގެ ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުމަށް ބަލައި އަޅުގަނޑުމެން އެކި.އެކި.އަހަރު ކޮމިޓީއާއި ވިސްނުމެއް ބާކީ ޕްރޮޖެކްޓްތަކުން ކޮމިޓީއާ އަދި މުޅިން ކޮމިޓީގެ ޢިލްމީ ޖަލްސާ ޢިލްމީ ކޮމިޓީ އަދި ބޭރު ކޮމިޓީގެ ޢިލްމީން ޖަމްޢިއްޔާ ފުރުޞަތުކުރެވުނު ގޮތްތަކުން ހުށަހަޅާ ބާރު ކޮމިޓީއެއް ޢަނޑަނޑު. މީގެ ޢިލްމީން މިނިސްޓްރީގެ ހިންގުން އަދާކުރުމަށް ބަޔާން އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަކެއްގައި ސިޓީ ސިޔާސަތު ޑިޕާޓްމަންޓްގެ ހަވާލު މިނިސްޓްރީގެ ހުރިހާ ސެކްޝަންތަކާއި ޓެކްނިކަލް ހިންގަވާ ބާރުވެރިން އަދި މިޓިން ޑިޕާޓްމަންޓްގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ބާރުވެރިންނަށް ދީ ކޮމިޓީއެއް. އެއީ އާންމު ޒަމާނީ ސިޔާސަތު ޑިޕާޓްމަންޓް ކޮމިޓީއާއި އަދި މިޓިން ޑިޕާޓްމަންޓް ކޮމިޓީއާ ހަމަ މިނިސްޓްރީގެ މަސައްކަތްކުރާ ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުމަށް ބަޔާން ދިރާސާކުރުމުގެ ކުރިއެރުވުން ބަޔާން ސަރުކާރު ނިޒާމު އަޅުގަނޑު ޤާނޫނީ ދެ ރަސްމީކުރުން އެއް ހަމަޖެހުން ބައްދަލުކުރަނީ ޒަރޫރީ. އަދި މިޓިން ޑިޕާޓްމަންޓް ހަމަ ސިޔާސަތު އަޅުގަނޑު ޒަމާނީ ސިޔާސަތު ބާރުވެރިން ދޭހަށް އެކިކަހަލަ ބާރުވެރިންގެ ދަށުން ޑިޕާޓްމަންޓް ޒަމާނީ އަދި ޚާރިޖީ ބާރުވެރިން ޢާންމު ޤާނޫނު އާއިލާ ދިރާސާކުރުމުގެ ފަރާތް ފުރުޞަތު ޢަމަލީ ޤާނޫނުއަސާސީ އެހާ. ޤާނޫނުއަސާސީ އަދި ޤާނޫނުއަސާސީ ދަށުން ވުޒާރާ ތަކުގެ ސިޔާސަތު. މި ދީ މިނިސްޓަރުކަން އެއްގައި. އެހެންނަމަވެސް، ސިޔާސަތު ޤާނޫނު ވުޒާރާތަކުގެ ދައުރު ބާރުވެރިން އެކުގައި. އެހެނިހެން ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް މި ގަވާއިދު. މިއީ 2014 ވަނަ އަހަރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރުޞަތު ލިބުނު 78 މިލިއަން. އެހެންނަމަވެސް، އެކިވަގުތުތަކުގައި ފަރާތްތައް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޑިޕާޓްމަންޓް އަދި ޕްރޮޖެކްޓް ވަރަށްބޮޑު ޑިޕާޓްމަންޓުތަކުގެ ޕާލަމަންޓަރީ ނިޒާމުގެ ޑިޕާޓްމަންޓުތަކަށް އިތުރަށް ބާރުވެރިކަން ފަރާތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ރިޕޯޓްސްތަކުގައި 83 މިލިއަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބުން. ޖުމުލަ 162 މިލިއަންގެ ބަޖެޓް އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު އަހަރު ހިނގި. އަހަރު ނިމުނުއިރު ގާތްގަނޑަކަށް އެއްކޮށް ބަޖެޓު ހުސްވެފައި ހުރި. ބަޖެޓްގައި 10 މިލިއަން ބާކީ ހުރި ކަމަށް ދެއްކި ކަމަށް ވިޔަސް އެއީ އަހަރު ނިމުމުގައި އެއަށް ބާރުވާ ޚަރަދުކުރެވުނު ކޮމިޓީގައި ބާކީ ދެއްކި އަދަދު. މިނިސްޓްރީގެ ޑިޕާޓްމަންޓް އަޅުގަނޑުމެން ރާވާފައި އިންނަނީ މި ޕްރޮޖެކްޓް ވަރަށް ބޮޑު އަދި ޕާލަމަންޓަރީ ނިޒާމުގެ ޑިޕާޓްމަންޓް ބޮޑު ވަޒީފާ ކުރިއަށް ގެންދިއުން. އެހެންނަމަވެސް، އެ ޑިޕާޓްމަންޓް ކުރިއަށްދާ ސިޔާސަތު ކަނޑައެޅުމާއި، ޤަވާޢިދުތައް ރިޕޯޓުމާއި، ޚިދުމަތްތައް ހެދުމާއި، އަދި މި ދީ ޖީއޯގްރަފީ ބޮޑު ގެނެސް ޑިޕާޓްމަންޓަށް ހަރުދަނާކުރުމަށް ގެނެސް ޑިޕާޓްމަންޓުގެ ކުރިއެރުވުމާއި، ވަޒީފާގެ ނިޒާމު ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ހަރަދު ދެކޮޅުގަޑުމާއި، ޑިޕާޓްމަންޓުގެ ބައިވެރިވުން ހުށައެޅުން ޑިޕާޓްމަންޓްތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޭނުން ޚިދުމަތްތަކުގެ ފާސްކުރެވިއްޖެން. ޕާލަމަންޓަރީ ނިޒާމު ބަޖެޓްއިން ޚަރަދުވި މިފަހަރު 7 ކޮމިޓީތަކަށް ބަޖެޓް ހަމަޖެހިފައިވެސް 7. ކޮމިޓީތަކަށް ބަޖެޓްގައިވެސް ޑިޕާޓްމަންޓްތަކުގެ ކޮށްދޭ ޢަމަލު ބަޖެޓްއިން ނިޒާމު އަދި ހަމަ އެއްއެކަމު

ދައުލަތުގެ އެހެން ވުޒާރާތަކާ ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުވާން ނިޒާމެއް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ގާއިމުކުރެވިފައިވާނެ. އެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީގައި ހުރިހާ ސެކްޝަނެއްގެ ފޯކަލް ޕޮއިންޓް ހަދައި އެ ފޯކަލް ޕޮއިންޓް އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީގެ ފޯކަލް ޕޮއިންޓާއި ގުޅުވާލެވިފައިވާނެ. މިސާލަކަށް ކައުންސިލަކުން ފުލުހުންނާ ބައްދަލުވުން ނުވަތަ ފުލުހުންނާއި މައުލޫމާތު ހޯދަން ބޭނުންވާ ކަމަކު ފޮނުއްވާ ސީދާ އެ މުޢާމަލާތު ކަނޑައަޅާފައި ހުންނަ ފޯކަލް ޕޮއިންޓާ ގުޅިގެން މައުލޫމާތު ލިބޭ ގޮތަށް ނިޒާމު ގާއިމުކުރެވިފައިވޭ. މި ނިޒާމުތަކުގެ މެދުން ހުރި ކަމުގައި ވިޔަސް ނިޒާމުތަކާ އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުމަށް ބާކީ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަން. ދެން ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ މަސައްކަތަކީ އަޅުގަނޑު ކުރިން މި ދެންނެވި ގޮތަށް ސެކްރެޓޭރިއޭޓާއި އަދި ކޮމިޝަނަށް އެކު އިތުރުން އަދި އަތޮޅުތަކަށް ބަލައިގަތުމުން މަސައްކަތްކުރުމުގެތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން އެއްބާރުލުން އަދި ސަރަޙައްދީ ރަނގަޅުގެ ކައުންސިލްތަކާ ގުޅިގެން ކުރަމުން ދުވަހުން ދުވަހަށް އެ ސަރުކާރުތަކުގެ ފަރާތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހަމަ ދުވަހު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭނެ ގޮތަށް އެ ސިސްޓަމު ރޭވިފައި އިންނާނެ. ދެން ޤާނޫނާ ނިޒާމުގެ މަސައްކަތްތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ބަލާކަށް މައިގަނޑު ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އެއްޗެހި މުހިއްމު އެއް ކަމެއް ކަމަކީ މިސާލަކަށް ކައުންސިލްތަކުން ބަދަލުކުރުވިފައިވާ އެއްގޮތަކަށްވެސް ކައުންސިލްތަކަށް ފޯރުކޮށްދެވޭ އިޤްތިޞާދީ ތެރޭގައި ހިއްސާދާރުންނާއި އަދި ވަކި އުސޫލުތަކެއް ތެރެއިން އިޖްތިމާޢީކޮށްގެން 25 އަހަރަށް އެ ރަށްރަށް ކައުންސިލްތަކަށް ލިބޭނެ ގޮތް ހެދުމަށް، އަދި މީގެ އިތުރުން ރަށްރަށް ލިބޭ ޖަލްސާގެ ވަކި ޒުވާނުންގެ ލިބެންހުރި ކައުންސިލްތަކަށް މަޝްރޫޢުތަކުގެ ކުރިއެރުން މަސައްކަތްތަކުގެ އެކު ޒުވާނުންނަށް ހުރި ކައުންސިލާއިއެކު. އެހެންވީމާ، މި ކައުންސިލުތަކުން މަޝްވަރާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރަމުން ކުރިއަށްގެންދަނީ. ކައުންސިލުތަކުން މަޝްރޫޢުތައް ބާރުވެރިކުރުމުގެ އިތުރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ ސިޔާސަތު ބައްޓަންކުރުމުގައި މި ރަނގަޅު ގޮތްތަކަށް ޒިންމާ ފުރިހަމަކޮށްދިނުމުގައި ވެސް ކައުންސިލުތަކުގެ ދައުރު މުހިންމުކޮށް ފާހަގަކުރަން. ޚާއްޞަގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޤާނޫނީ ނިޒާމު ގެނައުމަށް ވެސް ކައުންސިލުތަކުން މުސްތަޤުބަލް ހިސާބުން ކައުންސިލްތަކުގެ ދައުރު މުހިންމުވާނެ ވެސް ފާހަގަކުރަން ހިސާބުން ޕްރޮސީޖަރުތަކެއް އެ ހިސާބު ޕްރޮސީޖަރުތަކުން ބަލައި އެ ބާރުވެރިކުރުމަށް ހިންގުމުގެ އިސްކުރުމަށްޓަކައި. ހަމަ އެއާއެކީގައި މަޝްވަރާތަކަށް ކުރިއަށް އެކިއެކި އެ ކައުންސިލްތަކުން އެ ކާމިޔާބީގެ އިތުރުން ރައްޔިތުންނަށް އަޅުގަނޑުމެން ...

ހުރުމާއި އަދި ޖަވާބުދާރީވެރިވި މުއައްސަސާތަކަށް ހުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުން. މީގެ އިތުރުން ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީއާއި ކައުންސިލްތަކާއި ސަރުކާރުން ބޭނުންވާ އެހީތެރިކަމާއި އެއްބާރުލުން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް މަސައްކަތްކުރުމާއި އަދި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ހާއްސަ އިސްނެގުންތަކުގެ ދަށުން އައި.ސީ.ޓީގެ ވަސީލަތްތަކުން ބޭނުންކޮށްގެން ކައުންސިލްތަކުގެ ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުމާއި، ކައުންސިލްތަކުން ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދޭ ޚިދުމަތްތަކުގެ ފެންވަރު މަތިކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުމުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމުގެ ސިޔާސަތުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަންތައްތަކެވެ. ކުރިން އަޅުގަނޑު އިޝާރާތްކުރި ގޮތަށް ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމުގެ ހިންގުން ބަލަހައްޓަން ބަހައި ކްލަސްޓަރުތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަހާލާފައި މިވަނީ 7 ކްލަސްޓަރެއްގެ ތެރެއިން ކްލަސްޓަރު 1 ގައި މި އިންނަނީ ހއ އިން ފެށިގެން ށ އަށް. ކްލަސްޓަރު 2 ގައި ނ އިން ފެށިގެން ބ އަށް. އަދި ކްލަސްޓަރު 3 ގައި ކ އަތޮޅުން ފެށިގެން ވ އަތޮޅަށް. ކްލަސްޓަރު 4 ގައި މ އަތޮޅުން ފެށިގެން ލ އަތޮޅަށް. އަދި ކްލަސްޓަރު 5 ގައި ތިނަދޫއާއި އަދި ގއ އަދި ގދ. ކްލަސްޓަރު 6 އަކީ ފުވައްމުލަކާއި އަދި އައްޑޫ ސިޓީ. އަދި ކްލަސްޓަރު 7 އަކީ މާލެ، މާލެ ސިޓީ. ދެން ހުށަހެޅި ވަރކްޝޮޕްގެ ޚިދުމަތްތެރިންގެ ސިޔާސަތު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މިވަނީ ކަނޑައަޅާފަ. އޭގެ އަސާސްތައް އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވައިލަނީ ކައުންސިލްތަކަށް ފުރިހަމަކަން ދިގު ކައުންސިލްތަކުން އަޅުގަނޑުމެން މީގައި ހަމައެކަނި ސިޔާސަތުތަކާ އަސާސްތައް އަޅުގަނޑުމެން ނަގާފައި މިވަނީ. ފުރަތަމަ ކަމަކީ، ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު ތަންފީޒުކުރުމުގެ ގޮތުން މިއީ ސަރުކާރުން އެކި ފަރާތްތަކުން އަންނަ މުހިންމު ކަންކަމާ ގުޅިގެން ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކާ ރިކުއެސްޓްތަކާ އަންނަ ގުޅިގެން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭ. ދެވަނަ ކަމަކީ، އިދާރީ ދާއިރާތަކުގައި އާންމު މަސައްކަތްތަކަށް ކުރުމަށް ބަލައި ކަށަވަރު އާންމުގޮތުގައި ބޭސިކް ވަރކްޝޮޕް ހުނަރު ގާއިމުކުރުން. ބޭސިކް ވަރކްޝޮޕް ޓްރެއިނިންގ އިދާރީ ޓްރެއިނިންގތަކާއި ކުރަންޖެހޭ ބޭސިކް މަސައްކަތްކުރުމަށް ކުރުވަން ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރުން. އަދި ބޭސިކް ވަރކްޝޮޕަށް ބޭނުންވާ ހުރި ވެރިކަމުގެ، ޑިސިޕްލިނަރީ އަދި އިކުއިޕްމަންޓްސް ހަދައި އިމާރާތް ތަރައްޤީކުރުން. ބޭސިކް ވަރކްޝޮޕް މަސައްކަތްތަކަށް ބޭނުންވާ ފަންނީ މީހުން ބިނާކުރުން. ޕްރެކްޓިކަލް ކާރިސާތަކާއި ހާދިސާތަކުން ލިބޭ ދަސްކުރުން އަރައިގަތުމަށް ބަލައި އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުން. މީގެ ބޭސިކް ވަރކްޝޮޕްގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޔާސަތުތަކަކީ. އަޅުގަނޑުމެންގައިވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޔާސަތުތަކަށް ވާނީ މި ކަމަށް. ދެން މި ދެންނެވީ މަސައްކަތްތަކުގެ ކުރުމަށް ބަހައި ކުރިން ވެސް ފާހަގަކުރެވުނު ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން މިހާ ބޭސިކް ވަރކްޝޮޕްގެ ހުރި 7 އަތޮޅު. އެއީ އައްޑޫ ސިޓީގައި އަދި އައްޑޫ ސިޓީގެ ހުޅުމީދޫގައި ވެސް ހިމަނައިގެން އަދި އައްޑޫ ސިޓީ ހިތަދޫގައި ހިމެނޭ ބޭސިކް ވަރކްޝޮޕް ހުރިބަދުގެ އިތުރުން ފުވައްމުލަކުގައި، ތިނަދޫގައި، ކުޅުދުއްފުށީގައި، ށ. ފުނަދޫގައި އަދި

ލ.އިސްދޫކަލައިދޫގައި މިތަންތަނުގައި ޕަބްލިކް ވަރކްސް ޔުނިޓުތައް ހުރި. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މިދިޔަ އަހަރު މަސައްކަތްކުރަމުން ދިޔައީ މި ދެންނެވި ޕަބްލިކް ވަރކްސްގެ 7 ޔުނިޓު ހިންގުން އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުމަށް. އަދި ހަމަ އެއާއެކުގައި އިތުރަށް ގާއިމުކުރަންޖެހޭ 15 އަތޮޅުގެ ޕަބްލިކް ވަރކްސް ޔުނިޓުތައް ގާއިމުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ވަސީލަތްތައް ކަނޑައެޅުމާއި އެއަށް ބޭނުންވާ އިންސާނީ ވަސީލަތްތައް ދެނެގަތުމާއި އެ މަސައްކަތްތައް. ހަމަ އެއާއެކުގައި ޕަބްލިކް ވަރކްސްގެ ސިޔާސަތުތައް ކަނޑައެޅުމުގެ މަސައްކަތް ވެސް މިހާރު އަޅުގަނޑު ކުރަމުންދަނީ. ކުރީން އަޅުގަނޑު އިޝާރާތްކުރި ފުދައިން ޕަބްލިކް ވަރކްސް ސިޔާސަތުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އަތޮޅުތަކުގައި ހިންގަންޖެހޭ ބޭސިކް އެ އަތޮޅަކުން ނުކުތުވާ ފުރިހަމަ ކަންތައްތައް ހުރޭ. މިސާލަކަށް ފަޔަރ ސަރވިސް ކަރަޓަ މަސައްކަތްތަކަށް ކުރަންޖެހޭއިރު އެ މަސައްކަތްތަކަށް ކުރުމަށް ބޭނުންވާ ދި މޯބައިލް ޔުނިޓު އެކުލަވައިލުމުގެ މަސައްކަތްވެސް މިހާރު އަޅުގަނޑު ފެށިފަ. އަދި އެ ޔުނިޓުތަކަށް ބޭނުންވާ ވަސީލަތްތަކާއި މުވައްޒަފުން ބިނާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ދަނީ ކުރަމުން. މިދިޔަ އަހަރު އަޅުގަނޑު ބައިވެރިވެގެން ކައުންސިލްތަކާ އެކުގައި 176 މީޓިންގ ބޭއްވިފައިވޭ. މީގެ އިތުރުން ސީ.އޯ ފޯރަމްތަކުން 26 ބައްދަލުވުން ބޭއްވިފައިވޭ. ކައުންސިލަރުން، އޭގެ ކައުންސިލަރުންގެ އަތޮޅުތަކާއި އަދި ރަށްރަށް ހިމެނޭ ޖުމްލަ 75 ބައްދަލުވުން ބޭއްވިފައިވާން. މިދިޔަ އަހަރުގެ މަސައްކަތްތައް ކާމިޔާބުކުރުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން ފޯކަސް ދަރުބާރު، ދި ދަރުބާރު ބޭއްވިފައިވާން. އަދި ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމުގެ ސިޔާސަތު ކަނޑައެޅުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްތަކުގެ ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވިން. މީގެ އިތުރުން ރައްޔިތުންނާ ވަރަށް ގުޅުންހުރި ކަމަކަށް ވީމާއެކު ކޮންސަލްޓޭޝަން އެއްވެމުން ޓަކައި ޓީމެއް ހިންގައިގެން އަތޮޅުތަކާ ގުޅިގެން މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވުނު. އަދި އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީން ވެސް އެކަމުގައި ބައިވެރިވެއްޖެ. މީގެ އިތުރުން މިނިސްޓްރީގެ ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުމަށް ޓަކައި މިނިސްޓްރީގެ މީޑިއާ ކޮމިއުނިކޭޝަން ފުރިހަމަ މަޝްވަރާ ބޭފުޅުންނާ އެކުގައި ބައްދަލުވުން ބާއްވައި ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުމަށް ޓަކައި މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވުނު. ހަމަ އެއާއެކުގައި މިނިސްޓްރީގެ 5 އަހަރުގެ ސްޓްރެޓެޖިކް ޕްލޭން ވަނީ އެކުލަވައިލެވިފަ. އަދި އާރް.ބީ.އައި އާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ސިޓީޒް ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް ޕަބްލިކް ވަރކްސާ ޑިޖިޓަލް އަޅުގަނޑުމެން އިންޖިނިއަރިންގ ޓެކްނިކަލް އެސިސްޓެންސްގެ އެމް.އޯ.ޔޫ.އެއްގައި ސޮއިކުރެވިފައިވާން. އަދި ހަމަ އެއާއެކުގައި މިނިސްޓްރީގެ އަދި މިނިސްޓްރީގެ ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުމާއި ޕަބްލިކް ވަރކްސްގެ މަސައްކަތްތައް އިތުރަށް ފުޅާކުރުމާ ބައިގަނޑުން މަސައްކަތް ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވިފައިވާން. އިދާރީ ދާއިރާތަކުން ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުމަށް ޓަކައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އިދާރީ މަސައްކަތުގެ ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވިފައިވާން. މީގެ އިތުރުން ރިސަރޗް އެންޑް ޕްލޭނިން އިންސްޓިޓިއުޝަނަލް އެކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެމް.އޯ.ޔޫ.އެއްގައި ސޮއިކުރެވިފައިވާން. އެއީ ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުމަށް ޓަކައި. މީގެ އިތުރުން

ގެނިނަށް އިންޖެކްޝަން އެކުލަވައިލުމުގެ މަސައްކަތް ވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިސްލާމިކް ޔުނިވަރސިޓީއާ އެކުގައި ކުރި
އެ މަސައްކަތްތަކަށް ކުރިއަށް އެބަދޭ. އަދި ޓަކައިސާ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ބަހައި ކައުންސިލްތަކާ، އާދެ ބޮޑުތަކައި ކ.
އަތޮޅު ގެރައިދު، މާފުށި، ތ. ފުނަދޫ ފަރަ ބަންބަނަރު އެހި ފުރުކާރުތޮށް، ބަލައި އެހީތެރިކަން ފުރުކާރުދިނުމަށް ޖަކައި
އަދުގަނޑުމަށްޓަކަ މަސައްކަތްކުރެވި އެ ބަކަތި ހަމަޖެހުނުތަކުގެ. މިނިސްޓްރީން އަދުގަނޑުމަށް މިދިޔަ އަހަރު
އެކުލަވައިލި ދުރުންޓު ސިޔާސަތުތަކައި އުސޫލުތަކުގެ ބޭނުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތަކުގެ ފާމަކޮލަޖީ އުސޫލުން
ހިންގުމައި ތަރައްޤީކުރުމުގެ ސިޔާސަތު ކަނޑައަޅާ، އަދި ހަމަ އެއާއެކުގައި ފާމަކޮލަޖީ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމުގެ
މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު، އަދި އިދާރީ ދާއިރާތަކުގެ ވިޔަފާރީތަކުގައި ބެލެހެއްޓުމުގެ އުސޫލު، ފަންނީ
ތަޢުލީމު ދިނުމުގެ އުސޫލު، ސިޔާސީ ދުވަސްބަހަނާ މެދު އިސްލާހީ ފިހާރަވެރިކަން އުސޫލު، އަދި އިދާރީ
ދާއިރާތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ސިޔާސީ މީހުން އަމަލުކުރަން ގޮތުގެ އުސޫލު، ސިޔާސީ ދުވަސްބަހަނާ ބެލެހެއްޓު
މިޤާއިމީ އެކުލަވައިގައި ހަރަކާތްތެރިވާ މިންވަރު ދަންގަނޑުތަކަށް އޮޑިޓަރުތަކުގެ އެކުލަވައިލުން، ސިޔާސަތު ޤާނޫނީ މަރުޙަލާ
ކޮމިޓީ އެކުލަވައިލުމުގައި ހިންގާފައި ގޮތުގެ އުސޫލު، އަދި މިނިސްޓްރީގެ ރަސްމީއޮފީސް ބޭރުވުން ގޮތުގެ އުސޫލު،
އަދި މިނިސްޓްރީއަށް ލިބޭ ޖަރީމާއާއި ބެހޭ ޤަރާރުތަކާ ގުޅޭ އަމަލުކުރުން ގޮތުގެ ސިޔާސަތު އަދުގަނޑުމަށް
އެކުލަވައިލުމުގެ ކަންތައް. މި ދެންނެވި އުސޫލުތަކާއި ސިޔާސަތުގެ އިތުރުން އަދުގަނޑުމަށް 6 ކޮމިޓީއެއް ހެދިއްޖެ
ހިންގަވާފައިވޭ. އޭގެ ތެރޭގައި އެއް ކަމަކީ، ދުވަސްދުވަސްތެރިކަން ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް ބެހޭ އުޅުނުގެ މިހާރު ގެދު
ދައުލަތް ދަރުމަވަންތަ އެކުލަވައިލުމުގެ މަސައްކަތް. މި ކޮމިޓީއަށް އަދުގަނޑުމަށްފަހު ސަލާމް މިނިސްޓްރީ އެކުލަވައި
ހިންގުން ކޮމިޓީއެއް. މިގޭ އިތުރުން މިނިސްޓްރީގައި މަސައްކަތްކުރާ މީހުންގެ ކަންބޮޑުވުންތަކެއް
ދައްސެވުމަށް ހިންގާދާރީ ހިސާބުން އަހުރެއް ކަންބޮޑުވުމަށް ހެދި ދެކިގެން އެބައޮތް ބަޔަކެއް ހެދިއްޖެއްނުވަން
ބަޔާ ސޮސައިޓީ ކައުންސިލަން ހިންގާފައިވާ ކޮމިޓީއެއް ހިތިފައިވާން. އަދި ކަނޑައެޅިފަހުރު ފައިނޭންސްގެ އުސޫލުން
ކައުންސިލުތަކެއް ހިންގުމަށް ކޮމިޓީއެއް، ޕްރޮގްރާމެއް ދިމާވާ ދެކިގެން އެއަށް ބަޖެޓާ ކޮމިޓީއެއް އެކުލަވާލައި
ހިންގާފައިވާން. އަދި ބުރަކަތިވުމުގެ ހުނަރުވެރިކަމުގެ އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރު ހަމަޖެހުމުގެ ކަން ސިޔާސަތު ބަޖެޓްމުން ކޮމިޓީއެއް
އަދުގަނޑުމަށް އެކުލަވައިލިން. މިގޭ އިތުރުން އިދާރާތަކުގެ ހުނަރުވެރިކަން، މާލޭގައި ހުރިހާ ހާލަތެއްގައި މިހާރު
ދިރިއުޅެނީ ތަންތަން ހުނަރުވެރިކަން އަދި އެތަންތަން ހުރިހާ ސަރަހައްދުގެ ރަށްތަކާ މަރުޙަލާތަކުގެ ބަރުހަލުތައް ބޭނުމަށް
ކޮމިޓީއެއް ހިންގުން، އެކުލަވައިލުމުގެ. ހަމަ މިޢާއިލީގައި މިނިސްޓްރީތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ މީހުންގެ ކަންބޮޑުވުމަށް
ބައްޔަށްތަކުން ވަޒީފާގެ މަޖިލީހަށް ވެސް އަދުގަނޑުމަށް ކޮމިޓީއެއް ހިންގާފައިވާން. މިއީ މިދިޔަ އަހަރު
އަދުގަނޑުމަށް ހެދިއްޖެ ހިންގާދާ ބައެއް ކޮމިޓީއަށް. ދެން އަދުގަނޑުމަށް ފަރަކާތްތަކެއް ކޮމިޓީ 2024 ވަނަ

އަހަރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިއާބަހަކާއި ކުރެވުނު މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން ބޭނުން ކައުންސިލުތަކާއި އަޅުގަނޑުމެންނާ އެކަހެރިވެގެންވާ ރަނގަޅު ގުޅުމެއް އުފެއްދުން މަސައްކަތްކުރެވުން. އަދި ރަނގަޅު ގުޅުމެއް ގާއިމުކުރެވުން. އޭގެ ނަތީޖާއެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ ރާއްޖޭގެ ދިނަ ކައުންސިލުތަކުން އަޅުގަނޑުމެންނާ ބައްދަލުކުރާއިރު އަދި އެކި އިދާރާތަކުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓަރުން އާ ބޭފުޅުން ވެސް ވިދާޅުވަނީ އާ ބޭފުޅުންގެ މިނިސްޓަރުކަމުގައި. އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓަރު ކަމަށް އާ ބޭފުޅުން ވިދާޅުވި. އެއީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުން އޭގެ އިސްތިރާހަތު ވަރަށް ބޮޑަށް ނުޖެހޭނެ އެ ގޮތަށް އެ ވިދާޅުވެސް. މިގޮތުން އިތުރުން ރަނގަޅަށް ދިރާގާ ބޮޑެތި ކަންތައްތައް. އުފައްދުން ފަދަ ނުވަތަ ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ސަރަހައްދު ނަގަމުން ލިބޭ ގެސްޓްހައުސްތަކާ ގުޅިގެން އެ ފަރާތްތަކާ އެކުގައި ވަރަށް ރަނގަޅު މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވިގެންދިޔަ. އަދި މިދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފެށްޓެވި ހޯމްސަ އިސްލާމްކޯސްތަކުގެ ދަރުސް އީދު ތަރުބިއްޔަތު އަދި ރޯދަ ހިދުމަތް ބެހުން ފަދަ މަސައްކަތްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރައްޔިތުންނާ ވަރަށް ގާތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބުން. މީގެ އިތުރުން ޒަކާތު ނިޒާމު ހިންގުމުގެ ސިޔާސަތު އުފައްދައިލެވުން. ޚާއްޞަކޮށް ވަކިވަކި ހިންގުމުގެ ސިޔާސަތު ވެސް އުފައްދައިލެވުން. ހަމަ އެއާއިއެކު ޒަކާތު ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރެވޭނެ ގޮތުގެ ޕޮރިޓުރ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އުފައްދައިދިން. މީގެ އިތުރުން ޤާނޫނާއި ނިޒާމުގައި ހުރި މަސައްކަތްތައް ރަނގަޅުކުރުމަށް އެޕްލިކޭޝަނެއް ތައްޔާރުކުރަން ބަދަލު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤަވާއިދު އުސޫލުތަކާ ޑިޖިޓަލްސިސްޓަމް އަޅުގަނޑުމެން އިތުރު ދިރާސާކޮށް ހޯދުން. އަދި ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓަށް ފުއިކަން މިބައިން ގޮތަކަށް ސަރުކާރަށް ދިމާވާ ބައެއް ކަހަލަ މަސައްކަތްތައް ކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީން ފުރިހަމަ ދައުރެއް އަދާކޮށްފައިވޭ. އޭގެ އިތުރުން ހުޅުވުނަސް އިންޖީނުގެ އެކުލަވައިލުމުގެ މަސައްކަތާއި މިދިޔަ އަހަރު ފެށުނުކަން އުފާވެރިކަމާއި ފާހަގަކުރަން. އަދި ކައުންސިލުތަކަށް ފުޅާދާއިރާއެއްގައި ލިބިފައި އުސޫލުތަކާއި އެ ފުޅާދާއިރާއެއް ރަނގަޅުކުރުމުގެ ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރެވުނުކަން އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވޭ މުހިންމު ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެހެނިހެން ބައެއް ގޮންޖެހުންތަކެއް. އޭގެ ތެރޭގައި އިންސާނީ ވަސީލަތްތަކާއި ފަރުމާކުރާ ޓްރެއިނިންގ ވަސީލަތްތަކުގެ ދަތިކަމާއި މީހުން ވެސް މާލީގައި ވެސް ވަރަށް ބޮޑު ޒިންމާއެއް ޓެކްނިކަލްކަމުގައި. އެހެންނަމަވެސް، ހުރި ޓެކްނިކަލް މިގޮތަށް ގާޑިތަކަކީ ސަޕޯޓަކަށް ވިހި އަހަރު ކުރިން އެ ޓީމަކަށް ހުރިގައި ނުވަތަ ގެންގޮސް ހުރި ބާ ތަކެތި. އެހެންވީމާ، އޭގެ ތެރެއިން ބައެއް ތަކެއްޗަކީ މަރާމާތު ވެސް ނުކުރެވޭނެ ތަކެތި. އަސްލުބައި ތަކެތި މަރާމާތުކުރަން ވަރަށް ބޮޑު ހަރަދެއް ހިނގާ. ބައެއްފަހަރަށް ސްޕެއަރ ޕާޓްސް ނުލިބުމުގެ މައްސަލަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިމަތިވެފައި އެބަހުރި. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މި ދަނީ އޭގެ ބަދަލުގައި ނައްތާލުމުގެ ކަމަށް

ބޮޑުވާ ތަކެތި އުސޫލުގެ ތެރެއިން ނަގައިދޭގޮތަށް މަސައްކަތްކުރަމުން. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާ ގޮތުން ޕަބްލިކް ވަރކްސްގައި މިހާރު ބޭނުންވާ ވަސީލަތްތަކާއި ކުރިއަށް އޮތްތަނުގައި ބޭނުންވާނެ ވަސީލަތްތައް ތަފާތުވާނެ. އެއީ ކުރީގައި މަގު ހެދުން ކަހަލަ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހުނީ ފެހި މަގުތައް. މިހާރު މި ދަނީ ޓާރު އަޅުވުން. އެހެންވީމާ، އެކަންކަން ބެލެހެއްޓުމަށް ޓަކައި ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތެރިން ބޭނުންވާ ވަސީލަތްތައް ތަފާތުވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގަބޫލުކުރެވޭ. ހަމަ މިހާރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަން ބޭނުން ބަޖެޓުގައި ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމާއި މި ކަންކަން ކުރިއަށްގެންދިއުމުގައި ވެސް އަދި ޕަބްލިކް ވަރކްސްގެ މަސައްކަތްތައް ވެސް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި އެކަށީގެންވާ ސިޔާސަތުތަކާއި ކަނޑައެޅިފައި ނޮލެޖު ހުރި ގޮންޖެހުންތަކެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވުން. އަދި އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީއަކީ ވަރަށް ބޮޑު މިނިސްޓްރީއަކަށްވެފައި، ތަރައްޤީގެ ހުރިހާ ކައުންސިލްތަކާއި ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރަންޖެހިގެން ތަރުތީބުކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ހުރި ގޮންޖެހުންތަކާއި ފާހަގަކުރެވިގެންދޭ. އަދި ހަމަ އެހާއިރުގައި ފަންނީ މުވައްޒަފުން މަދުވުމަކީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިމާވާ ގޮންޖެހުމެއް. ހާއްސަ ގޮތެއްގައި ވަކި ދާއިރާތަކުން ބޭނުންވާ އިލްމީ މީހުން، މިސާލަކަށް، ޕްރޮކިއުމަންޓް ނިޒާމު ދެނުން ހުންނަ ކަންތައްތައް އަދި ޕްރޮޖެކްޓް ވަރކްސްގެ ޓެކްނިކަލް ފާހަގަކުރުން މިހެން ނުވިޔަސް މައްސަލަތަކާއި އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުރި ބައެއް ގޮންޖެހުންތައް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވޭ. މި ދަންނަވައިލެވުނީ މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީއަށް މިދިޔަ އަހަރުގެ ކުރިން ތަޖުރިބާއި އަދި އަޅުގަނޑުމެން ދިމާވި ގޮންޖެހުންތަކާއި ކޮމިޓީއާ ކަމަށް ފާހަގަކުރަމުން ކަންތައްތައް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ފާދު! ޝުކުރިއްޔާ ވަޒީރު. އެ ރިޕޯޓް ގެނެސް އެއްވެސް މެމްބަރަކު އެއްޗެއް ވިދާޅުވާން ނޫނީ ސުވާލެއް އޮތިއްޔާ ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ ތަޢުމިއްޔާގެ ކޮމިޓީއަށް ދަންނަވައިލާނަން އަޅުގަނޑު ބައްދަލުވުން ފެށިއިރުގައި ރާޖީ ހިސާބުން. އޭރުގައި ނުކުތް ވިން މެމްބަރަކު އަޅުގަނޑުމެންނާ ގުޅުން. އެއީ ގަވަރުނަރު ދާއިރާގެ އިޖްތިމާޢީ މެންބަރު އަސަދުﷲ ޝިހާބް އަދި ކާޑެދޫ ދާއިރާގެ އިޖްތިމާޢީ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނިޝާދު. އަދި ހިތަދޫ ދާއިރާގެ އިޖްތިމާޢީ މެންބަރު އަހުމަދު އަސްލަމް. އެއްވެސް އެމް.ޕީއެއްގެ ސުވާލެއް އޮތިއްޔާ ވިދާޅުވެދެއްވުމުގެ ފުރުސަތު. ފާދު! އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ އިޖްތިމާޢީ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙްމާނަށް.

އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ އިޖްތިމާޢީ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙްމާން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ 163 ޤާނޫން، ބިޑުސް މަސައްކަތްތެރިން ތިބި ވާހަކަ ވިދާޅުވީ. 163 ބިޑުސް މުވައްޒަފުން އެއީ އަސްލު ކޮން މަސައްކަތްތަކެއްގައިތޯ މައިގަނޑު އެ ޝާމިލުވެފައިވަނީ؟

މިނިސްޓަރ އޮފް ސިޓީސް، ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސް އާދަމް ޝަރީފް އުމަރު ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި މި ބޭފުޅުންގެ ތެރޭގައި އެބަ ތިއްބެވި ވެހިކަލް ދުއްވާ ޑްރައިވަރުންނާއި އަދި މީގެ އިތުރުން މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ، މިސާލަކަށް ރާނުން، ސިމެންތި ޖެހުން މި ކަހަލަ މަސައްކަތްކުރާ އަދި ވަޒީފާގެ މަސައްކަތްކުރައްވާ ބޭފުޅުން ވެސް އެބަ ތިއްބެވި. އެ ބޭފުޅުންނަކީ މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ސަރުކާރުން އަދި ސަރުކާރުގެ ތެރެއިން ހިންގަން ބޭނުންވާ ޕްރޮޖެކްޓުތަކާއި މިކަންކަމުގައި ވަކި ޚާއްސަ މަޝްރޫޢުތަކުގެ ގޮތުގައި ނުވަތަ ވަކި ޕްރޮޖެކްޓުތަކެއްގެ ތެރެއިން ނުހިނގާ އެހެންނަމަވެސް، ކުއްލިއަކަށް ބޭނުންވާ ކަމެއް ސަރުކާރުގެ އޮތޯރިޓީން ކަމަށް ވިޔަސް، އަދި އުނދޫން ވެސް ގަވާއިދުން ކަންތައްތައް ކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ބޭފުޅުންގެ ބޭނުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ހިފަމުން މި ދަނީ. މީގެ ތެރޭގައި... (ވަގުތުކޮޅާކަންގަރު)

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ކުރިން ވެސް ދަންނަވާލި ގޮތަށް އެ ބޭފުޅުންގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި މިސާލަކަށް ސަރުކާރުގެ އޮފީސްތަކުން ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން މިސާލަކަށް ތަކެތި ބަދަލުކުރުން ކަހަލަ ކަންތައްތައް. އެއީ އަދި ބައެއް ހާލަތްތަކުގައި އެބަހުރި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވޭ މިސާލަކަށް ފަޔަރސްޓޭޝަނުގައި ފުލުބޮޑު ބަދަލު ކުރަންޖެހުން މަސައްކަތްތަކެއް ކުރުމަށް ވެސް އެބަ މުއައްސަސާތައް ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރަމުންދާއިރު އިމަރޖެންސީ ޕްރޮކިއުމަންޓުގެ ތެރެއިން ވެސް އެބަހުރި މީހުން. މީގެ އިތުރުން މަގުމަތި ކުނިން، މަގުމަތި މަރާމާތުކުރުން އަދި މިހާރު ވެސް ސަރުކާރުން ބަލަހައްޓަމުންދާ ބައެއް ތަންތަން، މިސާލަކަށް ރަސްފަނުން ކަހަލަ ތަންތަން. މި ކަންކަމުގައި އެހީތެރިކަން ޕްރޮވައިޑްކުރަން މަސައްކަތްކުރެވިފައި ހުރި. އެހެން ވެސް ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ބާއްވާ އެހެނިހެން މުނާސަބަތުތަކާއި ރަސްމިއްޔާތުތަކުގައި ވެސް އެ ވަގުތީގޮތުން ބޭނުންވާ މަސައްކަތުގެ ގޮތުގައި [illegible] މަސައްކަތްތަކުގައި ކުރުމަށް ބޭކަރު މި މީހުންގެ މަސައްކަތްތަކަށް ބޭނުންހިފުމުން. އޭގެ އިތުރުން މިނިސްޓްރީގެ ފެށުމުން ރަނގަޅުކަމަކަށް ކުރާ ކަންތައްތައް ވެސް ހުރޭ. މިސާލަކަށް ދަނޑުވެރިކަމާ ގުޅޭ ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީން އަޅުގަނޑާ ޙަވާލު ކަނދުފަޅި ނުވަތަ މަސްފިރިކަރު ބާރު ކަނދުފަޅި އުފުލުން ފަދަ [illegible] މަސައްކަތްތަކުގެ ކުރުމުގައި މާލޭގައި [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީން [illegible] ޕްރޮކިއުމަންޓް [illegible] މަސައްކަތްކުރަމުން. [illegible]

ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ ވުޒާރާއަކަށް ވެސް އެޕްލިކޭޝަން ޑިވެލޮޕްމަންޓުގައި މި މީހުންގެ ބޭނުން އަޅުގަނޑުމެން ހިފަމުންދަން. އަދި މިއަދު ވެސް ހާޑްވެއަރ، މިސާލަކަށް އެއްވެސް ހާޑްޑިސްކެއް ދިމާވެގެން އެޕްލިކޭޝަން ޑިވެލޮޕަރުންގެ ހާޑްވެއަރގައި، މިސާލަކަށް މެމަރީގައި ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ ޚަރާބުވުން ކަހަލަ ކަމެއް ހިނގަމުންދާ ކަމަށް ފެއިލްވެއްޖެއްޔާ އެކަމަކު މިސާލަކަށް މި ފަޔަރބޭސްޓޯރަށް ޖެހުން ކަހަލަ ކަންތައްތައް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އިސްނަގައިގެން ކުރަމުންދަން. މިހެން މިގޮތަށް ބަލާއިރު މި ބޭފުޅުންނަށް ވެސް ހަމަ ބޭނުންތެރި އަދި ފުރިހަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފޯރުކޮށްދެވޭ ހަމަ ތަނަވަސް ބޭނުން ހިފޭ ބައެއް ގޮތްގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފޯރުކޮށްދެވޭނެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރ. އަދި އެއް ސުވާލު އެބަ އޮތް؟ ކުރިއަށްގެންދަވާ.

އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުއްރަޙީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! ދެން އަޅުގަނޑަށް ޑިޖިޓަލް މަޢުލޫމާތު ކަމަށް ނަގާ މިހާރު ޕްރޮސެސް ވަރަށް ސެކިއުރިޓީގެ ގޮތުން ބޭނުންވާ އަދި މުހިންމު ކަމެއް. އަދި އެ ހިނގާ މަސައްކަތްތަކާއި ކޮންސިޕްޓް ފީލްޑްތަކަށް ކަމަށް ވާނަމަ ކަނޑައެޅިފައި ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެން ކުރަމުންދާ މަޢުލޫމާތު ސިސްޓަމް މި އޮންނަނީ. މިއީ އަސްލު ކިހިނެއް ހަމަޖެހޭކަމެއް؟ ކިހިނެއްތޯ އެ ފިހާރަތަކުން އެޕްލިކޭޝަން ޑިވެލޮޕްކުރުމުގައި ސެކިއުރިޓީ އަސްލު މި އޮންނަނީ؟

މިނިސްޓަރ އޮފް ސްޓޭޓް، ހޯމްލޭންޑް ސެކިއުރިޓީ އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީ ސަޢީދު ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. ސުވާލަކީ އިންޓެގްރިޓީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސެކިއުރިޓީ ބެލުން. ކޮމިޓީގެ ކުރިމަތީގައި ޤާނޫނުތަކުގެ ތެރޭގައި ވެސް ހުރިހާ ސިސްޓަމްތަކާއި ސެކިއުރިޓީ ސެކިއުރިޓީއާ ގުޅޭ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި ޓެކްނިކަލް ތެރޭގައި އޮޑިޓް ކުރިއަށް ކަނޑައެޅިފައި ވަނީ ޑާޓާ ޕްރޮޓެކްޝަން ބިލު ސަޕޯޓް ކުރަން ގޮތުން ޤާނޫނީ ކަމަށް ކަނޑައެޅިފައި ވާ، އެ ސެކިއުރިޓީ ތަރުތީބުން ކަނޑައެޅިފައި ވާ ހަމަ ކަނޑައެޅިފައި ކުރަން ކަމަށް. އެ ކަނޑައެޅިފައި ތެރޭގައި ވެސް ކަނޑައެޅިފައި ވާ އެ ކަނޑައެޅިފައި ކުރުމަށް ވެސް ކުރަމުން ގެންދަނީ. އެސެސްމަންޓް ކުރާ ރިސްކް ކަމުގެ ތެރޭގައި ޤާނޫނީ ކަމަށް ކަނޑައެޅިފައި ވަނީ ކަނޑައެޅިފައި ކުރަން ކަނޑައެޅިފައި ވެސް ކުރަމުން ގެންދަން. އެ ޚިދުމަތްގެ ޑޭޓާ އެ

މިހެންވީ މުސާރަދިނުމާއި އެ ވަސީލަތްތަކުގެ މަރާމާތު ބެލެހެއްޓުމަކީ އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީގެ ޒިންމާއެއް. އެހެންނަމަވެސް، ބައެއް ހާލަތްތަކުގައި ކައުންސިލުތަކުން ކުރައްވަން ބޭނުންފުޅުވާ މަސައްކަތްތައް ކުރެއްވުމުގައި އެ ބޭފުޅުންނަކީ އެ ބޭފުޅުންގެ ބަޖެޓުން ހޯދުން ހުރަސް މި ސިސްޓަމަކީ ވެސް ބައެއް ފަރާތަކުން ހޯދައިދިނުމުގައި އެބަހުރި. އަދި ކައުންސިލްތަކުން މަސައްކަތްތަކަށް ބޭނުންތައް ހިނގުމުގެ ވެސް އެ ބޭފުޅުން ފުރިހަމަކޮށްދިނުމަށް ހުންނާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އުސޫލުތަކުގެ ގޮތުން އެ ތަކެއްޗަށް ބޭނުންވާ ތަފާތު އަދި މިހެންވީ މުސާރައަށް އަޅުގަނޑުމެން އަދި ސިޔާސަތެއް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހޯދައިދޭން އެބަޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިން ފެނިގެންދިޔަ ގޮތުގައި ނޫނަސް އެހެންނަމަވެސް، ކައުންސިލުން ކުރެވިދާނެ އެތަށް ކަންތައްތަކުގައި ބޭނުންވާ ކަންކަމުގައި އެ ބޭފުޅުން ވެސް ތަޢާރަފުކުރަން ގޮތް އަދި ހަމަގޮތުގައި ހުރިހާ ފަރާތަކުން ސިޔާސަތު އެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެށިގެން ގުޅިގެން އެ ބޭފުޅުންނަށް ހުރިހާ ހާލަތު ކަމަށް ވަނީ އެ ބޭފުޅުން ވެސް ހަމަހަމަ އުޅެނީ. އެއްޗެހި މަސައްކަތް ދަނީ. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރ. ދެން އަޅުގަނޑު ވެސް ފާހަގަކޮށްލަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ބާރުވެރިންގެ ބޭއަކުން ދާއިރާގައި މިގޮތް ކުރީގައި ވެސް ހަމަ ރައްޔިތުން ދިމާވާ ކުއްލި ހާލަތްތަކުގައި އަދި ސަރުކާރުން ހިންގަމުންދާ ބައެއް ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގައި ވެސް ހަމަ ޕޮލިސީ ވަރަށް މިނިސްޓްރީން މި ހިސާބު ބާރު ކަނޑައެޅުމުން އަޅާ. ދެން މިހާރު މި އޮތީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ސިޓީސް، ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސް. އެހެންވީމާ، މިހާރު ހަމަ އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ މިނިސްޓަރ ދެންމެ އެ ވިދާޅުވިހެން ގާނޫނުގައި ޕޮލިސީއެއް ހަމަ ސިޓީ ކައުންސިލްތަކާ އިދާރާތައް ބަލާގެން ހިތްވަރު ދިނުމުގެ ބާރުތައް ދޭން ޖެހޭ ގޮތަށް ވުރެ ހަމަތަކާ ހަމަ މިނިސްޓްރީގެ ޕްރޮސެސް ގޮތް އެ ރިޢާޔަތްކޮށް ހަމަ ވެސް. ދެން މިހާރު އަޅުގަނޑު މި ފުރުސަތު ހުޅުވާލަމުން ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަސަން ވަހީދަށް.

<u>ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ވަހީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. މަރުހަބާ ވަޒީރު. ވަޒީރު ތަފްޞީލްކޮށް ދެންމެގައި ރިޕޯޓު ވަޒީރު އިއްވަވައިދެއްވި. ދެން ހަމަ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ހަމަ ވަޒީރުގެ ފާހަގަކުރެއްވި ކަމެއް ހަމަ މި މިނިސްޓްރީއަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޮތް އެންމެ ބޮޑު މިނިސްޓްރީ. އެންމެ ގިނަ މުވައްޒަފުން ވެސް ބޭނުންވާ އެއް މިނިސްޓްރީ. އެއީ އަތޮޅުގެ

ރާއްޖެތެރޭގެ ހުރިހާ ރަށްރަށާ ގުޅިފައި އޮތް މިނިސްޓްރީއަކަށްވީމަ. ދެން ހަމަ އަޅުގަނޑުގެ ހިތުގައި އުފެދޭ ސުވާލެއް ހަމަ ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ. މިހާރު އެއްކަލަ ޕާލަމެންޓަރީ ނިޒާމު މި ބައްޓަންވެފައި އޮތް ގޮތުން އެލް.ޖީ.އޭ ވެސް އެބަ އޮތީމާ ދެއްތޯ. އެލް.ޖީ.އޭއައި މިނިސްޓްރީގެ މަސައްކަތްތަކަށް ދާދި އެއްގޮތަކަށް ބައްޓަންވެފައި މި އޮތީ. މިހާރު ވަރަށް ގިނަ ކައުންސިލުތަކުން ވެސް އަދި ބައެއް ފަރާތްތަކުން ވެސް ކުރާ ސުވާލެއް މިއީ، އުފެދޭ ސުވާލެއް މިއީ މި ބެލެނިވެރިޔާއާ ކަނޑައެޅުމުގައި އެބަ ކޮންމެވެސް ކަހަލަ ފުރުޞަތުތަކެއް އެބައޮތް ހަމަ. މިނިސްޓަރު ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތުގައި މި ކައުންސިލުތަކުގެ ބެލެނިވެރިޔާއާ ކަނޑައެޅުމުގައި ކޮބައިތޯ މިނިސްޓަރު ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކީ؟ މި އިސްލާހުކުރެވެން މި އަންނައިރު މިނިސްޓަރުގެ ހިޔާލުފުޅަކީ ކޮބައިތޯ؟ މި ކޮމިޓީން ކޮން ކަމެއްތޯ މިކަމުގައި ކޮންތޯވެސް؟ މި ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތަކަކީ ކޮބައިތޯ މިކަންކުރުމުގައި؟ ދެން އަނެއް ސުވާލަކީ މި ޖެންޑަރ ފޯކަލް ޕޮއިންޓްތައް ގައިމުކުރާ ވާހަކަ، މިހާރު ރާއްޖޭގައި 7 ސަރަހައްދެއްގައި ގައިމުކުރެވިފައިވަނީ. އަދި އިތުރަށް 15 ސަރަހައްދެއްގައި، 15 އަތޮޅެއްގައި އެބަވޭ ގައިމުކުރަން ވިސްނާފައި އޮތީ. މި ކާމިޔާބު މިކަންކަން ހިނގާނީ ސާފުކޮށްލައިދިނުން ވަރަށް ބޭނުން އެދެން. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>މިނިސްޓަރ އޮފް ސިޓީޒް، ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސް އާދަމް ޝަރީފް އުމަރު ވާހަކަދައްކަވުން:</u>

އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާ ގޮތުން ޕާލަމެންޓަރީ ނިޒާމުގެ ކައުންސިލުތަކުގެ އަސާސް ޑިސެންޓްރަލައިޒޭޝަނަކީ ރައްޔިތުން. ރައްޔިތުން ބަޖެޓުގައި ކައުންސިލުތަކަށް މި ހޯދަނީ. އެހެންވީމާ، އަނެއްކާ މި ނިޒާމު އިންނަ ގޮތުން ކައުންސިލުތަކުން އެބަޖެހޭ ވަރަށް ގިނަ ކަންކަމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޝްވަރާއާއި ލަފާ ހޯދަން. އަދި ރައްޔިތުން ޕާޓިސިޕޭޓްކުރާ ކައުންސިލުތަކުގެ މަސައްކަތްތައް ހިންގުމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުން ކުރިއަށް އޮތުމުގައި ވެސް ކައުންސިލުތަކުގެ އަސާސް ބަދަލުވެރި ފަރާތަކަށް ވާންޖެހޭނީ ރައްޔިތުން ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. ދެން އެހެންނަމަވެސް، މި މަސައްކަތްތައް އެމިނިސްޓްރީއިން މިކަން ކުރާ ގޮތަށް ބަލާއިރު އަޅުގަނޑު ރައްޔިތުން ބޭނުން ރާއްޖޭގައި ޕާލަމެންޓަރީ ނިޒާމުގެ ހަމަހަމަކަން މިހާރުސާބިތު މި ގެންދަނީ، އެލް.ޖީ.އޭއިން ކޮންފަރެންސް ހަމަ އާދަރާ ޒިޔާރަތް މަސައްކަތްތަކެއް އިނގޭތޯ. ވަރަށް ރަނގަޅު ހަރުދަނާ މަސައްކަތްތަކެއް. އަދި މިއަދު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ޖެހިބަހި ބާރުސްފިޓް ސަރަހައްދުން މިސްރާބު ހިޔާލު، މިސާލަކަށް މި އަހަރު ވެސް ވަރަށް ދުރާލާ ވިސްނަވައިގެން އެލް.ޖީ.އޭއިން ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ހުރި ކޮށްދީ. އަދި އަޅުގަނޑު ހަމަ ފޮނުވާލުމަށް ބޭނުން އެލް.ޖީ.އޭގައި މިހާތަނަށް މަސައްކަތްކުރުމުގެ ބޭފުޅުންގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ބަޖެޓުގައި މި ނިޒާމު އެއް ދެމުން އަންނަނީ

ވަރަށް ބޮޑަށް ހަރުދަނާކޮށްދުވުމަށް ވަރަށް ބޮޑަށް އަހުލުވެރިކަމާއެކު ތިބެގެން ގޮސްފައި އެވަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުން އެލް.ޖީ.އޭ ހަމަ މިހާރު އޮތް ގޮތަށް ހަރުދަނާކަމާ އެކުގައި ހިންގަމުންދާނެ. އަދި އެލް.ޖީ.އޭގެ މުސާރަޔާއި ލާރިކަން ހަމަ އެގޮތުގައި އެންމެންނަށް ދޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ. އެލް.ޖީ.އޭގެ އެ މަސައްކަތްތަކުގައި އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުން ވަރަށް ބޮޑު ފުރުސަތެއް ދެވެން ޖެހޭނީ ކައުންސިލުތަކަށް ރެގިއުލޭޓްކުރުވުން ބަލައި ކައުންސިލުތަކުން ލުއި މަސައްކަތްތަކަށް ހިންގަމުންދަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޖާމިޢާކަމު ގާނޫނާއި ދުރުން ވެސް ހުރި ގާނޫނުތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެ މަރުކަޒު އެ ނިޒާމުގެ ތަރައްގީކުރަން ކަނަވަރުކުރުމުގެ މަސައްކަތްކޮށް އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި އެލް.ޖީ.އޭގެ ފަރާތުން ވަރަށް ބޮޑަށް ކުރަންޖެހޭނެ. އަދި އެކަމަށް ބަލައި އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި އެލް.ޖީ.އޭގެ ކޮމިޝަނު އިތުރަށް އިތުރުކުރަންޖެހޭ. މިސާލަކަށް ދަރުނަވާ ކަމަށް ވާނަމަ އަތޮޅުތަކުން ހުރަހަނާ، ކައުންސިލުތަކުން ހުރަހަނާ ކައުންސިލްތަކާ ގުޅިގެން އެންވަޔަރަންމަންޓް މިނިސްޓްރީގެ ބަޖެޓު ހުށަހަޅާފައިވާ އެންވަޔަރަންމަންޓް ބަޖެޓުން. އެއީތޯ ހުށަހަޅާފައިވާ ތަރައްޤީކުރަންޖެހޭ ބަޖެޓުތަކާ، އަދި ކައުންސިލުތަކާ އެކުގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާއިރު އެކަމަށް ބޭނުންވާ ވަސީލަތްތައް، އިންސާނީ ވަސީލަތްތަކާއި އެހެނިހެން ތަކެތި އަސްލުގައި އެލް.ޖީ.އޭއަށް ވެސް ބޭނުންވާނެ އިނގޭތޯ. އެ އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި އެލް.ޖީ.އޭއަށް ޖާގަ ހަމަ އިތުރަށް ބާރުވެރިކަން އިތުރުކުރަން. މިއާ ހަމަ އެއާއެކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާ ގޮތުން އެލް.ޖީ.އޭއާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ސިޓީޒް، ލޯކަލް ގަވަރމަންޓާ އެކުއެކުގައި މަސައްކަތްކޮށްދިނުން. އެ ކައުންސިލުތަކުގެ ވަޒީފާތަކުގައި މިހާރު ދިރާސާކޮށްގެން މި ޕްރޮސީޖަރުތަކުން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީން ކައުންސިލުތަކަށް ހިނގާ ގޮތާއި ހިންގަމުންދާ ކައުންސިލުތަކުން ފަރާތުގައި ވެސް އުސޫލުން ބޭނުން ކަމެއް ހިނގަމުންދާ ސިޔާސަތުތަކާ ކަމެއް އެކަށައަޅައިގެން އަޅުގަނޑުމެން ދިރާސާކޮށްގެން މި އަހަރުގެ ފުރިން ވެސް މަސައްކަތްކުރަމުން މި އަހަރު އެކަނިކަމުގައި ހުށަހަޅާ ކައުންސިލުތަކާ ކުރަމުންދާ ގާތް ބައި ގޮތުން އެއީ ސިޔާސަތުން ކަމަށް ވިދާޅުވެ، މަސައްކަތްތަކުން ކަމަށް ވިދާޅުވެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މަސައްކަތުގެ ހުރަސްތައް ވެސް އެލް.ޖީ.އޭ ގުޅުވާލާފައި އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް މި ގޮތަށްވީ. އެހެންވީމާ ގޮތުގައި ބަހައި ސަރުކާރުތަކުގެ ހިއްސާދާރުންގެ ކަންބޮޑުވުންތައް ވަރަށް ބޮޑަށް ހުށަހަޅައި އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެލް.ޖީ.އޭގެ އިތުރުން އިތުރު މަސައްކަތްތަކުގައި ކުރަމުންދާ ކަމަށް، އެއީ ސިއްރިކޮށް ބޭނުން ބަލާ ކަމަކަށް ވިދާޅުވެ ނުވަތަ އެ ދަރަޖައިގެ އާންމު މަސްލަހަތަށް ބަލާއިރު ވެސް އިތުރު މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަންޖެހޭ ކަމަށް ފެންނަ ކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީން ފޮނު ފައިނޭންސްގެ ޗެކުއަށް ފޮނުވަން. ފޮނުވައިގެން މަސައްކަތްކުރާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ގެންގުޅޭ އުސޫލަކީ މިސާލަކަށް ބޮއްޖެގައި ބޮއްޖު ކައުންސިލް ދޭތެރޭގައި ކަންބޮޑުވުމަކާ ތަރައްޤީގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުނީމާ

އަޅުގަނޑުމެން ފުރާ ފަހިންނެގެ ޗީފުއް ޓްރޭނިން. ޓްރޭނިންގައި އެ ބޭފުޅުންގެ އެ ރިޕޯޓް ތިބޭނީވާ އެ ރިޕޯޓް އަޅުގަނޑު ބަލާފައި އޮޅޭ ހުރި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަ ފެނުމުގައި ކައުންސިލުން ރަނގަޅުކުރަންޖެހޭ ނުވަތަ ކައުންސިލާއި ރައްޔިތުންނާ ދުރުދުރު އޮންނަންޖެހޭ އިމްތިޔާޒު އަޒުއްދުރުވަން ޒަކާތި ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް ހުށައެޅި ކަމަށް ފެއްޓެއްޔާ އަނެއްކާ ފެށޭ އެ ރިޕޯޓް އަޅުގަނޑުމެން ހުރަހަގާސި އެޑް.ޖީ.އާއަށް. ހުރަހަގާފައި އެޑް.ޖީ.އާއާ އޮފީހައި ރިޕޯޓަރި ހުރިހާ މަސައްކަތްތަކެއްގައި ކުރިއަށްދާނީ. އެހެންނަމަވެސް، ސަރުކާރުގެ މަޝްވަރާއަށް ހިސްގުމާއި ރައްޔިތުންނަށް ދޫކޮށްލަން ޒިންމާއަށް ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގައި ކައުންސިލުތަކާ އެކު މަސައްކަތްކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީގެ ދައުރު ވަރަށް ބޮޑުވާން. މިސާލަކަށް ރައްޔިތުންނަށް ޒިންމާއަށް ޕްރޮޖެކްޓް ހިސްގުން، ސަރުކާރުން ހިންގާ މަޝްވަރާއަށް އެކަށީގެން ކައުންސިލުތަކަށް ޓެކްނިކަލް ޕްރޮޖެކްޓްތަކާ އެއްބަސްވެވިފައި ޕްރޮޖެކްޓް ހިސްގުމާއި އަދި އެކަށީގެން މަދުފުށުންކުރަމުން ރަނގަޅު ކަންތައްތަކުގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުރު ވަރަށް ބޮޑުވާން. މިހާރުގައި ސަރުކާރުގެ ފާލަމެންޓުގެ ސިޔާސަތުތައް ކަނޑައެޅުމާއި އެ މަސައްކަތްތަކާ ރުޅުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުރު ވަރަށް ފުޅާވާން. އެ މަސައްކަތްތަކުގައި ވެސް މިހެން އަހުލުވެރިކުރުމާއި ބެލެހެއްޓުން ފުރުޞަތުތަކުން ހިންގުމާއި މިކަންކަމަށްދާއިރު އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރަނީ އެޑް.ޖީ.އާއާ ގުޅިގެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީއާއި އެޑް.ޖީ.އާއާ މި މަސައްކަތްތައް ތަފާތުވެގެންދާ ކައުންސިލުތަކާއި ގުޅިއެއްޗަކީ މަސައްކަތްތައް އެއީ ސިޔާ އެޑް.ޖީ.އާއިން ހުރަހުންދާ މަސައްކަތްތައް. އެހެންނަމަވެސް، ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންނަށް ޕްރޮޖެކްޓްތަކާ ޒިންމާއަށް ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ދެކެން މަސައްކަތްކުރަމުންދަނީ.

އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި ތަރައްޤީގައި މިހާރު މި ބާޒާރަށް މި މަސައްކަތް ހަމަ ހުރިއަށް އޮތް ތަނެއްގައި ވެސް ހުރިހާ ކަރުދާސްތަކާ ގުޅޭ ތަނެއް ކަމަށްވާތީ. މި މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ތިމާގެ ބޮޑުތަކެއްގައި ހާލަތު ކައުންސިލްތަކާއި އަދި އެޑް.ޖީ.އާ އަދި އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީއާ ވެސް ގުޅޭން ޝަރީކުވެރިންގެ ނިޒާމެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާލަމެންޓަރީ ނިޒާމުގެ ތަރައްޤީ ގެނައުމަށް ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކަށް ޓެކްނިކަލް އެހީ އެޑް.ޖީ.އާއަށް ނިޒާމުގެ ތަރައްޤީ ގެނައުމަށް. މިހާރު ހުށަހަޅާފައި ކުރިއަށް ގޮސްފައިވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީގެ ތަރައްޤީ އިން ތަކެއް ނޫން. އެޑް.ޖީ.އާގެ މިހާރު ރައްޔިތުންގެ ކުރިއަށްދާ ކަންތައްތަކުގައި ބޮޑު ބައިވެރިވުމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ކަމަކަށް ހަމައެކަނި އެޑް.ޖީ.އާ ވަރަށް ބޮޑަށް ދެކެނީ ރައްޔިތުންގެ ބައިވެރިވުން ކަމަށާއި ސަރުކާރު ހަމައެކަނި ޖުމްލަ ސިފައެއްގެ ގޮތުގައި ވަނީ ފެށިފައި. ކުރެވިފައިވާ ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް ވަނީ ކުރިއަށްދާތަން ވާގިލަނިކަން ހުރި ނުކުރެވި. ޚިދުމަތް ދިނުމަށް ރައްޔިތުންގެ ވަކިވަކި ފާހަގަކުރެވޭ ކުރިޔަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ރިޕޯޓް ބެލެހެއްޓުމުގެ ބޮޑު ހިސާބަކުން ދުވަސްވަރެއްގައި ބޭނުންކުރެވޭ ކަނޑައެޅުން. މިނިސްޓްރީ ރައްޔިތުންނަށް ދޫކުރަމުން ދިޔައީ އެ ކައުންސިލަށް އިޢުލާނުކޮށް ފާހަގަކުރެވިފައިވޭ ކަމަށް ޓެކްނިކަލް ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގައި ސަރުކާރު ކަމަށް. އަދި މިހާރު ބަލައި އަޅުގަނޑުމެން އެ ޕްރޮޖެކްޓުން ބޮޑުވަމުން ފާހަގަވާ ޚިދުމަތްތަކާއި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު

ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީއަށް ފޮނުވާފަ. އަޅުގަނޑުމެން އިއުލާނުކޮށްވިއްޔާ މި މަހުގެ ތެރޭގައި ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީއާއި އަދި ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނާ އެކުގައި މަސައްކަތް ފަށާނަން މި ތަންތަނަށް ބޭނުންވާ މީހުން، ހާޖާ މިނިމަމް ހާޖަތުކަން މީހުން ތިބެގެންތޯ މަސައްކަތްކުރަންވީ، ހާޖަތުތަކާ މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ކަނޑައަޅައިގެން ނުވާނީ. އެ މަސައްކަތްތަކަށް އިއުލާނުކޮށްފައިވާ އަޅުގަނޑުމެން މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ފުރިހަމަކުރުމަށް ކުރިއަށްގެންދާނަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރ. އާދެ! ދެން އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒަށް.

<u>ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. މަރުޙަބާ ވަޒީރު އެންމެ މިނިސްޓްރީގެ ޓީމް. ދެން އަޅުގަނޑު ވެސް އެބައޮތް ދެތިން ސުވާލެއް. ދެން މިނިސްޓަރ ފާހަގަކޮށްދެއްވި ފަޅުރަށްތަކުގެ ކައުންސިލުތަކާ ހަވާލުކުރާ ވާހަކަ. ފަޅުރަށްތަކުގެ ކައުންސިލުތަކާ ހަވާލުކުރާއިރު އެ ކައުންސިލުތަކަށް އެ ފަޅުރަށްތަކުގެ ބޭނުންކޮށްގެން ކޮންކޮން ކަމެއް ކުރެވޭތޯ؟ އެއީ މިހާރު މި ދެންނެވީ ގާނޫނުގައި އޮތް ތަރައްޤީކޮށްދިނުމާއި ކަނޑައަޅާފައި ފަޅުރަށްތައް ބޭނުންކުރުމުގެ އުސޫލު. އެހެންވީމާ، ކައުންސިލް ނަންބަރަކަށް ކައުންސިލު ބޭނުމަށް ފަޅުރަށްތަކުން އަތުވެއްޖެ ކައުންސިލަށް ނުވަތަ ކައުންސިލުތަކުން ހިނގާ މަސައްކަތްތަކުގައި ބޭނުން ކުރެވޭނެ ގޮތެއް ނެތޭ؟ ޖީއެސްޓީ ވެސް ކައުންސިލުތަކަށް ދޭންޖެހޭ އެއްބަސްވުމެއް ވާނީ ކިހިނެއްތޯ؟ ދެން އެއީ ސަރުކާރުގެ ރަނގަޅުކުރުން.

<u>މިނިސްޓަރ އޮފް ސިޓީޒް، ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސް އާދަމް ޝަރީފް އުމަރު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ކައުންސިލުތަކަށް އަޅުގަނޑު ކުރިން މި އިޝާރާތްކުރި ފަޅުރަށް ދީ ގޮތަކަށް މި ދިޔައީ އިނގޭތޯ. އެއް ގޮތަކީ އެ ރަށްރަށުން ހުއްދަ ހޯއްދަވައިގެން ޑިވެލޮޕްމަންޓްގެ ފޯމަށް ޗާޓަރަށް ދިނުމުގެ ތަރުތީބު ޑިވެލޮޕްމަންޓާ ގުޅުމުން އެ ރަށް އެ ރަށުގެ އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީގައި ބައިވެރިކުރުން ހިމެނިދާނެ އެބަހުރި އިނގޭތޯ. އޭގެ ތަރައްޤީކޮށް ބިޑް އެއްކޮށް. ދެވަނަ ގޮތަކީ ވަކި އުސޫލުތަކެއްގެ ތެރެއިން ކައުންސިލުތަކުން ވަކި ކަހަލަ މަޝްރޫޢުތަކެއް ނުވަތަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރުމަށް ޖަގަހައި ކަނޑައަޅައި އެ ބާރުތަކުން ތަރައްޤީކުރުމާ ޖަމާޢަތްތަކުގެ ދަށުން އެ އަޅުގަނޑުމެން ހުރި މި ގޮތަށް ކައުންސިލުތަކަށް ދޫކުރުން

ކަމަށް ދުރާލާއި އިޢުލާންކޮށްފައި ހުންނަ ފަހަރަކަށްފަހު ހޯދުމަށް ބަލައި ކައުންސިލުތަކުން ހުށަހަޅުއްވާ ޕްރޮޕޯޒަލް އުސޫލަކަށް ބަލައި ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅުއްވާފައި އޮންނަ ކައުންސިލުތަކުން އިވެލުއޭޝަންގައި، ދިރާސާކޮށްފައި އަދި އެ ޕްރޮޕޯޒަލުގައި ހުރި ކަންތައްތަކާ ޕްރޮސީޖަރަކާ އަދި އޭގެ ސަބަބުން ރައްޔިތުންނަށް ވެސް އަދި ކައުންސިލަށް ވެސް ފައިދާވާނެ ކަމަށް ބެލެވޭ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ނުވަތަ ކަންތައްތައް އެ ޕްރޮޕޯޒަލުގައި ހިމަނާފައި ހުރުމަކީ ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ އެކަންކަން ކުރުމަށް ބަލައި ހަވާލުކުރާނެ ފަރާތަކަށް. އެއްބަސްވުން މި ހަވާލުކުރެވޭނެ 25 އަހަރަށް. އެ ބިންބިން ކައުންސިލުތަކުން މި ކޮމާޝަލް ޕަރޕަސްތަކުގައި ކުރިން މި ދަންނަވާ ގޮތަށް އެ ރަށުރަށުގެ ކައުންސިލާއި ރައްޔިތުންނާ މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު އެ ފަހަރަކަށްފަހު ހިނގަމުން ބޭނުންވާ ކަމަށް ފެންނަ މަޝްރޫޢުތަކެއް ހިންގުމަށް ބަލައި. އެހެންވީމާ، އެކަން ކުރިއަށް ބަލައި އެކަށް ހަވާލުކުރުމުން އަތުވެއްޖެކަން މި ބަދަލުކުރަނީ އޭގެ ޖޮބުތަކުގައި ކައުންސިލަށް ވެސް، ރައްޔިތުންނަށް ވެސް އޭގެ ސަބަބުން ފައިދާތަކާއި އިޤްތިޞާދީ ބޭނުން ވެސް އަދި އިޤްތިޞާދީ ބޭނުން ވެސް ފައިދާވާނެ ކުރާނެ ބޭނުމެއް މިފަދަ ކަމަށް އެކަންކަންކުރެވޭގޮތަށް. އެ ހަވާލުކުރުމަށްފަހުގައި ކައުންސިލުގެ ޖެނެރަލް އެހެން އިމާރާތް ބެލެހެއްޓުމާއި ރައްޔިތުންނަށް އަސްލު ފައިދާ ހުރި ގޮތުގައި އެކަން ކުރެވޭނެ ގޮތަކަށް މަސައްކަތްކޮށްގެން ބައްޓަންކުރުން. އޭރު ބަދަލު ހަރުދަނާކުރާ ޕްރޮޕޯޒަލް ތަފާތުކޮށްދޭ އެކަށީގެންވާ ކަމެއް. އެ ޕްރޮޕޯޒަލްތަކާ އެއްގޮތަށް އެ ކައުންސިލް ކުރަމުންދާ ބިމާއި ބަލައި އަދިގެން މިނިސްޓްރީން މަސައްކަތްކުރަމުންދާނެ. މިހާރު މިހާރުސާބަށް އަދިއްޔު ބަހެއް ރަށްރަށް ރަނގަޅަށް ރައްޔިތުން ފައިދާވާނެ. އެހެންވީމާ، އެ ރަށްރަށުގައި ހުރި ރަށްރަށުގައި މަސައްކަތްތަކެއް ޕްރޮޕޯޒަލުގައި ހުރަހެއްގޮތުގައި ހުރި ގޮތް މަތީން ކުރިއަށްދާތީ ބެލުމަށް ބަލައި މަސައްކަތްތަކުން ކުރާ ގޮތް ހަމަޖެހިގެންދިޔައިރު އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ބަލަނީ ކައުންސިލުތަކުން ޕްރޮޕޯޒަލް ހުށަހަޅައިގެން އެކަން އެ ބިޑުކުރުމާ ހިއްސާކުރަނީ ކަމުގައި މަސްލަހަތަކަށް ކުރާނެ ކަމެއް ކަމަށް ބެލެވެނީ ކަމަށް. ޝުކުރިއްޔާ.

ކޮއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނިޒާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. ދެން އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ މިހާރު މިނިސްޓްރީގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ކިޔައި ސިޓީ އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން އެބަ ހިމެނޭތޯ؟ ދެން އަޅުގަނޑުގެ އެއް ސުވާލަކީ ކިހިނެއް ހިސާބުން ތިބި ދެން މިހާރު ކައުންސިލުތަކުން، ރައްޔިތުންނަށް ދެއްވުމުން ކިހާ ވަރަކަށް ކަލާބާރުތައް؟ ކިހިނެއް ހިސާބުން ތިބި އެ އެއްވެސް ކުރެއްވިން ފައިސާކުރަންޖެހޭނީ. ދެން އެ ގޮތުން ކަމުގައި ކަމުގައި ކުރާނެކަމެއް؟ ދެން މި އެޖެންޑާ އެއްވެސް

ވަރަކަށް މަޝްވަރާކުރައްވަންތޯ އިދާރީ ގޮތުން ކައުންސިލްތަކުގެ ހިންގުމުގައި ބަލައި މި މިނިސްޓްރީން ގެންނަ ބަދަލުތަކެއް ގެނައުމުގައި؟ ޝުކުރިއްޔާ.

މިނިސްޓަރ އޮފް ސިޓީޒް، ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސް އާދަމް ޝަރީފް އުމަރު ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް. އެލް.ޖީ.އޭއާ އެކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ކައުންސިލްތަކުގެ ހިންގުމާ ބެހޭ ގޮތުން ސިޔާސަތުތައް ކަނޑައެޅުމާއި މި ކަންކަމާ ގުޅިގެން ވަރަށް ގާތުން މަސައްކަތްކުރަމުން. މިސާލަކަށް ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމަށް ބަލައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ގޮތުގެ ސިޔާސަތުތައް ކަނޑައެޅުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދިއުމުގައި ވެސް އެލް.ޖީ.އޭގެ ބާރުވެރިކަމާއި އެހީތެރިކަމާ އެކުގައި އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، މި ނިޒާމުތައް ކަނޑައެޅުމާއި ސިޔާސަތުތައް ކަނޑައެޅުމާ އަޅުގަނޑުމެން އެ ބާރުވެރިކުރާ ވަރަށް އެކުގައި މަސައްކަތްކުރަނީ. ދެން ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމަށް ބަލައި މިހެން ކުރުވާ ހުރިހާ މަސައްކަތްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެއްކޮށް މަސައްކަތްކުރަނީ ކައުންސިލްތަކުގެ ހިންގުމުގައި އެ ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުމަށް ބަލައި ކުރަންޖެހޭ ޤާނޫނީ ކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ އެ އެލް.ޖީ.އޭއާ އެކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަމަށް. އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރަމުން މި ދަނީ އިނގޭތޯ. ދެން ކޮން ކަހަލަ ކަންތައްތަކެއްތޯ ކައުންސިލްތަކުން ކޮށްދެވޭނީ؟ މީގެ ތެރެއިން ބައެއް ކަންތައްތަކާ ހަވާލުކުރެވިފައި ވަނީ ކަންތައްތައް. އަނެއް ބައި ކަންތައްތަކާއި މިހާރު ބަލަހައްޓަން ކުރުމަށް ހުރި ކަންތައްތައް. އޭގެ ތެރޭގައި މިހާރުވެސް ބައެއް ކަންތައްތައް އެބަހުރި. މިސާލަކަށް ދަންނަވާ ކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑުމެން ބައްދަލުކުރެވުނު ކައުންސިލްތަކުގެ ބައި ޒަމާނީ، ފަޅު ދަނޑުބިމު ފަރު، މިކަންތައްތަކާ ބަޖެޓްތަކުގައި ކައުންސިލްތަކާ އަޅުގަނޑުމެންނާ ވަރަށް ގާތުން މަސައްކަތްކުރައްވަމުން ބާރު ކުރުމުން ކަންތައްތަކާ، ބާރުތަކާ ބަދަލުގެނެސްފައިވަނީ. މީގެ އިތުރުން އަޅުގަނޑުމެން މި ކައުންސިލްތަކުގެ، ކައުންސިލްތަކުގެ ޕްރައިވެޓް ޕާޓްނަރޝިޕް ބަލައި ކުރުވުމުގެ މަސައްކަތްކުރާނަން. ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި 2024 ވަނަ އަހަރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވާނީ ކައުންސިލްތަކަށް ހިންގުމަށް މި ބޭނުންވާ ޕްރައިވެޓް ޕާޓްނަރޝިޕާ، ކައުންސިލްތަކުން ޕްރައިވެޓް ޕާޓްނަރޝިޕް ބޭނުންވާ ޕާޓްނަރ ކަނޑައެޅުމުގައި އެ ޕާޓްނަރޝިޕް ޕާޓްނަރޝިޕްގެ ކުރުމަށް ބަލައި ފުރުސަތު މަޝްވަރާކޮށް ޖެހިގެން މަސައްކަތްކުރުމުގައި އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އެކަންކަމަށް ބަލާއިރު ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިދަނީ ކުރެވިގެން. އަދި އޭގެ އިތުރުން ހަރުދަނާ ކައުންސިލްތަކުން ދިރާގު ބައެއް ކަހަލަ ގޮތްގޮތުން، އެ ގޮތްގޮތުގައި ކައުންސިލްތަކުން އަދާކުރައްވާ ބޭނުން ކަމެއް، އެބަހުރި ކަނޑައަޅަން ޖެހޭ ކަންކަން މަސައްކަތްކުރުމުން ފަރު ކަންތައްތަކެއް ވެސް ކުރެވިފައިވާނެ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ހިތަށް އެރި ބަޔަކު ސަރުކާރުން ބައްދަލުކޮށް ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތައް އެބަ ކުރެވޭ، ކައުންސިލުތަކުގެ ކަމުގައި ހުރި ތެދު ބަޔަކު ހިތް ބަދަލުވި ވަރަށް ބޮޑަށް ކަންތައްތަކެއް.

އަދި އަތޮޅުކައުންސިލުންނަށް މިއަދު ވެސް އިދާރީ ހިންގުމުގެ މަސައްކަތް، އިމާރާތް ބޭނުންވެގެން ވަރަށް ގިނަ ކައުންސިލްތަކުން ގުޅުއްވަމުން އުޅޭ ގެންދަވާ. އެއީ މިކަންކަން ކުރުމުގައި އަތޮޅުކައުންސިލުން ހަމަ ސަރުކާރުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ދެއްވާ އިރުޝާދުތަކުގެ ދަށުން އެ ކަންކަން ކުރަމުން މި ދަނީ. ދެން އަތޮޅުކައުންސިލުންނަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުން މި ކުރެވުނު މަސައްކަތްތަކަށް، 2024 ވަނަ އަހަރު އަތޮޅުކައުންސިލުން ހަމަ ބަޖެޓް ވަރަށް ކާމިޔާބު އަހަރެއްގެ ގޮތުގައި. އަދި ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވުނު އަހަރެއްގެ ގޮތުގައި އިނގޭތޯ.

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނިޝާދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ސިޓީ މުވައްޒަފުން.

މިނިސްޓަރ އޮފް ސިޓީސް، ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސް އާދަމް ޝަރީފު އުމަރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ރިޕޯޓު ހުށަހެޅުއްވުމުގައި ވިދާޅުވެފައި އޮތީ. އެހެންވީމާ، ދެން އަތޮޅުކައުންސިލުންގެ ސިޓީ މިދިޔަ އަހަރު ތިޔަ އަދަދު އަތޮޅުކައުންސިލަށް މި ވަގުތު ސިޓީ އެކިއުޓިވް އަދަދު ނުވަތަ އެކަށީގެންވާ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، އަތޮޅުތަކުގައި ތިއަށް ބޭނުންވާ ވަރަކަށް މިހާރު މަސައްކަތްކުރައްވާ ހުރިހާ ތަންތަނުގައި ވެސް އަތޮޅުކައުންސިލުގެ ހަމަ ސިޔާސީ ބޭނުން ތިއްބަވާނެ. މާލޭގައި ވެސް އެބަތިބި. އެގޮތުން މިހާރު 81 ބޭފުޅުން އެބަތިއްބެވި.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރ. އަތޮޅުކައުންސިލުގެ ކޮމިޓީއަށް އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝިފާޒް ގުޅިވަޑައިގެންނެވި. އަތޮޅުކައުންސިލު މި ފުރުޞަތު އަރުވަން ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަސަދުﷲ ޝިހާބަށް.

ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަސަދުﷲ ޝިހާބް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ރިޔާސަތު. މަރުޙަބާ މިނިސްޓަރ. އަތޮޅުގެ ސުވާލަކީ، ކައުންސިލްތަކުން މި ބަޖެޓް ގެންނަނީ ޤާނޫނުތަކުގައި އެއްވެސް ވަރަކަށް މިނިސްޓްރީގެ ހަމަ ކަމަކާއި ނޫން މިނިސްޓްރީން އެއްވެސް ވަރަކަށް ބޮޑެތި ގްރާންޓްތަކެއް ކައުންސިލްތަކަށް ޓްރާންސްފަރ ކުރެވޭ ބަޖެޓްކުރެވޭތޯ؟ އެއީ އަތޮޅުކައުންސިލު މިހާރު އަތޮޅުކައުންސިލުގެ ދާއިރާގައި ދިމާވެފައި އިން ކަމަކާ ގުޅިގެން ވަރަށް ބޮޑު ފޯސްޓުތަކެއްގެ ޚަރަދު އަތޮޅުކައުންސިލަށް އެކަން ފެންނަނީ. އެއީ ގެމަނަފުށީގެ ކައުންސިލުން ނިންމައިގެން އެބަހަރު ވަރައި މަގުގެ އިނގޭތޯ. ފުރަތަމަ ވަރަކަށް ބޭނުން ހަރަދުލާ ކުރެވިގެން.

އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިހިއަސްނެތާ ރުޅިއާ ޒަރޫރީކޮށްގެންނެން. އެހެން ބަލާއިރު ސަރުކާރުގެ ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ މަޝްރޫޢުގެ ތެރެއަށް އެބަ ހިމެނޭ ގަވަރމެންޓްގެ ބިން ހިއްކުން. އެއީ ވަރައިގެން މަގެއް ގުދުރުގެ ނަމުގައި އެކަން މި ކުރަނީ. ކުރާއިރު ރަށުގެ ބިން ހިއްކާ މި ނުވާ ބޭރު މަގަކަން. އެހެންވީމާ، ކިހާ ވަރަކަށް މިނިސްޓްރީން ބަޖެޓުން ކައުންސިލުތަކުން މިކަހަލަ ފުޅާ ޕްރޮޖެކްޓްތަކެއް ހިންގާއިރު މީގެން މި ރަށަށް އިސްތިފާދާވަނީ ކިހާ ވަރަކަށްތޯ ނޫނީ މިއީ ކިހާ ފީސިބަލް، ނޫނީ ކިހާ ވައިބަލް ޕްރޮޖެކްޓެއްތޯ؟ އެއްވެސް ވަރަކަށް މިނިސްޓްރީން އެ ކަންކަން ބަލައިފައިވޭތޯ؟

މިނިސްޓަރ އޮފް ސްޓޭޓް، ލާމަރުކަޒީ ގަވަރނަންސް އެންޑް ޕޮލިސީ ވިޔަނަސް ޕާލިސީ އާދަމް ޝަރީފް އުމަރު ވާހަކަދައްކަވައިދެއްވުން:

ބޮޑުތަކެއް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަދި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ޖަވާބު ދެވޭނީ ކޮމިޝަނަށް އޮތް ޕްރިންސިޕަލް އޮތް ކޮންސަލްޓޭޝަން ޕްރޮސެސް އަދި ރާއްޖެ ކޮމިޝަން އިރުގެ އާދޭސް އާއި ކައުންސިލުތަކުން ބޭނުންވާ ވާހަކަ ގެއްލުނުގޮތަށް ދެކިނުންދޭން ޝަލްތަކުން. ހުށަހެޅިގެން ކައުންސިލުތަކުގެ ބޭނުން ބޮޑުކުރުމަށް ވިސްނަމުން އެ ވާހަކަ ކޮމިޓީން ބަލައި ނަގާނެ ފަރާތްތަކަކީ ބިމާއި ބަޖެޓް އެހީ ކަނޑައެޅުން ވަރަށް މުހިންމުކަމަށް ފެންނާތީ ކައުންސިލުތަކަށް ހިސާބުތަކާއި ބިމާއި މިކަހަލަ ހިއްސާ ދިނުމުގެ ބޭނުންވާނެ ކަމަށް ބެލޭ ސަޕޯޓް ތަކާއި ކައުންސިލުތަކުން އިސްލާހުކުރެވޭ އާއި ކެޕޭސިޓީ. ބޮޑުތަކެއް ގަސްތަކުގެ ތަރައްޤީގައި ހިއްސާ ވާ ބައެއް ބާބުގެ ރަށްތަކުން ޖެހިފައިވާ ހާލަތު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލައި ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ އެއްބާރުލުން މަދުވުމަށް ކައުންސިލުތަކަށް ބަލާއިރު ވަސީލަތްތައް މަދުކަމާ ކުރިއަށް ބަލައި ކައުންސިލުތަކުގެ އިހުތިޔާރާ ކައުންސިލް ބަލަހައްޓާ ރަށުގެ ބިމާއި އިރުޝާދު ސަޕޯޓްތައް. އިވެނިވެސް ކަނޑައެޅޭ ބަޖެޓް ކައުންސިލްތަކުގެ ރާއްޖެ މުސްކުޅިންނާއި ބަލަހައްޓާ މިނިސްޓްރީގެ ބޭނުން ބަޖެޓާ ތަރައްޤީ ކުރިއަށް ގެންދިޔުން ކައުންސިލުތަކުގެ ފަރާތުން ވެސް އިތުރުން ބެލެހެއްޓުމަށް. ރާއްޖޭގެ ކައުންސިލުތަކުން ސަރަހައްދީ ތަރައްޤީ ބޮޑު ކައުންސިލަށް ހިސާބުން ވަޒީފާ ބަހައިގެން ދިނުމަށް ކައުންސިލު ބޭނުންވާ ކަރުދާސް ކުރެވޭނެ. ބަޖެޓް ބަދަލުކުރުމުގެ ހާލަތެއްގައި ކައުންސިލުތަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ހަމަތަކާއި އެ ކަންކަމާ ގުޅޭ ބާރުތަކާއި ހިއްސާ ކުރުމަށް ކޮމިޝަން ގުޅިގެން ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވުމަށް ބަލައި ވާހަކަ ކުރިއަށް ގެންދަން.

ހިސާބަށް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ރިޕޯޓުކުރެވިފައެއް ނެތް އެކަހަލަ ކަންބޮޑުވުމެއް އޮތް ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، އެކަހަލަ ކަމެއް އުޅޭ ކަމަށް ފާހަގަ އަޅުގަނޑުމެން ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރަންޖެހޭނެ.

<u>ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަސަދުﷲ ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

މިނިސްޓަރ އަޅުގަނޑުގެ، ބޮޑަށް އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލު މި އަމާޒުކުރީ މިހާރު ދެންމެ ޕްރެޒެންޓޭޝަން ދެއްވިއިރު ވެސް މިނިސްޓްރީގެ މަސައްކަތް ބޮޑަށް މި އިންނަނީ އެއްކަލަ ކައުންސިލުތަކާއި ހިނގާދުވާ ގޮތް، ދެން ކައުންސިލުން، އަންހެނުން ކައުންސިލުތަކުގެ އެލް.ޖީ.އޭ ނަގައިލާފައި ކައުންސިލުތަކާއި ބެލެނިވެރިޔާގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑަށް ޕްރެޒެންޓޭޝަނުން ބޮޑަށް ފާހަގަވި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ ކޮންސެޕްޓަކީ މިހާރު ވަރަށް ބޮޑު ހަރަދެއް ކޮންމެ ހިސާބު މިނިސްޓްރީއަކުން، އަދި ހުރިހާ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތަކާއި އެއްގޮތަށް ތަރައްޤީކުރަންވާނެ ބައިވަރު، ތަރައްޤީކުރުމުގެ ތެރެއިން ވަރަށް ބޮޑު އިތުބާރެއް ކުރައްވާފައި އުފައްދަވާފައިވާ މިނިސްޓްރީއެއް. މިހާރު މިނިސްޓްރީއަށް އެގޮތަށް ކައުންސިލުތަކުން ހަމަ ބޮޑުވުމުގެ ދަށުން އެ ކައުންސިލުތަކުން ވެސް މިވަރުގެ ކަންކަން ހިނގާއިރު، ސަރުކާރުގެ ޓްރާންސްފަރ ކައުންސިލުތަކަށް މިވަރުގެ ކައުންސިލުތަކުން ކުރެވިއްޖެ، ބޮޑުކަން އެއީ މިނިސްޓްރީން ކުރަންޖެހޭ ކަމުގެ ގޮތުގައި މިކަމަށް އޮތް ބަޖެޓް ނުވަތަ ކޮބައިތޯ؟ އަދި އަޅުގަނޑުގެ އަސްލު ސުވާލަކީ އިސްލާހު.

<u>މިނިސްޓަރ އޮފް ސްޓޭޓް، ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސް އާދަމް ޝަރީފް އުމަރު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުން މިނިސްޓްރީގެ މިހާރުގެ ބަދަލުގެނެސްގެން މި ވިޔަފާރިވެސް ކައުންސިލުތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރުޞަތުދޭ އެކިގޮތަށް ކައުންސިލުތަކަށް މަސައްކަތްކުރަން ފުރުޞަތު. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެއްވެސް ރަށަކުން މި ކަހަލަ މަސައްކަތެއް އަދިއްސަ ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން ކައުންސިލުތަކާ ވާހަކަދައްކާ މާދަމާ އަދި އެހެރަ ދުވެހި އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ގާއިމުކުރުމަށް އެބައޮތް. އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި ކުރިއަށް އޮތް ތަންތަނުގައި ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނަށް ބަދަލުގެނައުމަށް ސިޓީ މިނިސްޓްރީއަށް ވެސް އެކަށީގެންވާ ގޮތަށް މުއާމަލާތްކުރުމުގައި، އަދި ބަލަހައްޓާ ދާއިރާއިން ނުވަތަ އެ އިންތިޚާބު ކުރެވޭއިރުގައި އޮތުމަކީ މުހިއްމު ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ދެކެން.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރ. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ބިލެއްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އަސްލަމަށް.

ބިލެއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދައްކަވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރ. އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ މި ފަހަކަށް އައިސް ސަރުކާރުން ދަނީ ލާމަރުކަޒީ މި ނިޒާމަށް ވަރަށް ގިނަ އިސްލާހުތަކެއް ހުށަހަޅުއްވަމުން. ދާދި ފަހުން އަޅުގަނޑުމެންނާ ބައްދަލުކުރި މިނިސްޓްރީގެ ޓީމަކުން މި ތަނުގައި ހާމަކުރި ގޮތުން ބައެއް ކަންކަމުގައި މިނިސްޓްރީއާ މަޝްވަރާކުރުމެއް ނެތި ކަންކަން ނިންމާ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަނީ މަޢުލޫމާތު ލިބިފަ. އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމަށް މި ގެނަނީ ބަދަލުތަކުގެ ގޮތުގައި، ގާނޫނުތަކުގެ ތެރެއިން ބަދަލުކުރުމުގައި މިނިސްޓްރީގެ ހިއްސާ އޮތްތޯއާ ނޫނީ އެކަށީގެންވާ ވަރަށް މަޝްވަރާކޮށްފައިތޯއޭ މިނިސްޓްރީއާ މި ގާނޫނުތަކާއި އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައަށް މި ފޮނުވަނީ ބަދަލުތަކުގެ ފުރިހަމަކަން؟ އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ފުރަތަމަ ސުވާލީ.

މިނިސްޓަރ އޮފް ސިޓީޒް، ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސް އާދަމް ޝަރީފް ޢުމަރު ވާހަކަދައްކަވުން:

ސަރުކާރުން މަޝްވަރާކުރޭ އިނގޭތޯ.

ބިލެއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދައްކަވުން:

ދެން ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، މިހާރު އެބަ އަޑުއިވޭ އާބާދީއަށް ބަލާފައި ކައުންސިލްތަކުގެ ކައުންސިލް މެންބަރުންގެ. އެކަމުގައި އެކަށީގެންވާ މަޝްވަރާތަކެއް ކުރިއްޔާ މިހާރު އެ ދެކެވޭ ވާހަކަ އެ ދެކޭ އަޅުގަނޑުމެންނާ ބާރު ގޮތުން؟

މިނިސްޓަރ އޮފް ސިޓީޒް، ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސް އާދަމް ޝަރީފް ޢުމަރު ވާހަކަދައްކަވުން:

މިހާރު އެ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ވެސް ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމާ ބެހޭ ގޮތުން ޤައުމީ ޔުނިވަރސިޓީން ހެދި ދިރާސާގައި ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވަނީ ހަމަ އަދި ހަމަ އެއާއިއެކުގައި އޭގެ މަސައްކަތް ބިނާކޮށް އެކި ތަންތަނުގައި މަޝްވަރާކުރެވިފައި ހުރި ކަންތައްތަކެއް. މިހާރު އެ ހުށަހަޅުއްވާފައި އެ ހުރީ ވެސް.

ބިލެއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދައްކަވުން:

ދެން ހަމަ ތަޖުރިބާކުރުން މި ތަންގައި ދެކެވޭ އެއް ވާހަކައެއް، މުޅި ޤައުމުގައި ވެސް ދެކެވޭ އެއް ވާހަކައެއް މިއީ އެލް.ޖީ.އޭއާއި މިނިސްޓްރީގެ ވާހަކަ. މިއީ ދައުލަތުގެ ހަރަދު ބޮޑު ވާހަކަ އެންމެން ވެސް ދަންނަނީ. ހަރަދު ކުޑަކުރުމަށް ބަޔާއި ސަރުކާރުން ފިޔަވަޅުތަކެއް ވެސް އަޅަމުންދާ. ބައެއް ކަންތައްތައް އައުޓްސޯސްކުރައި، ބައެއް ކުންފުނިތަކެއް އުވައިލާ، ބައެއް މިނިސްޓްރީތަކެއް އުވައިލާ. މިނިސްޓަރ ހަމަ ގަބޫލުކުރައްވަންޏާ ކައުންސިލުތަކުގެ މަސައްކަތް ސިފަ މިނިސްޓްރީގެ ބެލުމުގެ ދަށުން، ހަމައެކަނި މިނިސްޓްރީގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ކުރެއްވިދާނެ ކަމަށް؟ އެލް.ޖީ.އޭއިން އެ ކުރައްވާ މަސައްކަތްތަކަށް ވެސް މިނިސްޓްރީގެ؛ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ މިނިސްޓަރުގެ ކެބިނެޓް ހުންނާނީ. ދައުލަތަށް ހަމަ ބޮޑު ތަނުން ހަރަދު ކުޑަކުރެވޭނެހެން. މިނިސްޓަރ އެކަމަށް ޕާޓީގެ ވަކާލާތުކުރައްވަނީ؟

<u>މިނިސްޓަރ އޮފް ސްޓޭޓް، ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސް އެޖެންސީ ޝަރީފް އުމަރު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ވަރަށް ރަނގަޅު ސުވާލެއް ރީތި އިނގޭތޯ. ކައުންސިލުތަކާއި މި ރިލޭޝަންޝިޕް ރައްޔިތުން އަށް ކުރެވޭ ޚިދުމަތާ ރައްޔިތުންގެ މަންދޫބުންގެ. އެ މަސައްކަތްތަކަށް ކުރިއަށްގެންދާއިރު ކައުންސިލުތަކުން ހިނގަމުންދާ ގޮތް އެލް.ޖީ.އޭއިން ބެލުމަކީ އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި ޕޮލިޓިކަލީ ވަރަށް ޗެލެންޖިންގ ގޮތެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރަނީ. އެ މަސައްކަތްތަކަށް ކުރިއަށްގެންދާއިރު އެލް.ޖީ.އޭއިން އެ މަސައްކަތްތަކަށް އެލް.ޖީ.އޭއިން އިރުޝާދު ޕޮލިސީބޭސްޑްކުރުމަށް ބަޔާއި އެލް.ޖީ.އޭއާ އެކު އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީން އިރުޝާދު މަސައްކަތްކުރާ ކަމަށް ވާހަކަ، އަދި ދެލެގެން މަސައްކަތްކުރައްވާތީ ގޮތަށް ގާނޫނަށް ހުށަ ބަދަލުތަކަށް ގެނެސްދިނުމާ އަދި މިހާރުކޮށްފައި ވެސް ރަނގަޅަށް އެ މިނިސްޓްރީގެ ކައުންސިލުތަކުން ރައްޔިތުންގެ ގަބޫލުކުރަނީ. އެލް.ޖީ.އޭ މިހާރު އެ އޮތް ގޮތަށް އަދި އިތުރަށް ވަސީލަތްތަކެއް ހުރިގޮތުން، ކައުންސިލުތަކަށް ބޭނުންވާ ވަސީލަތްތަކާއި އެ ކަންކަން ފަހިކޮށްދީގެން ބަޖެޓުގައި މި ހިޔާލު ހަރުދަނާކުރެވޭނެ. ނިޒާމު ހަރަކާތްތެރިކުރަން ބަލައި ކައުންސިލުތަކަށް ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ އަބަދު ވެސް ވަކި އެއް އެންމެ ބޮޑު ބަޖެޓްވާނެ ގޮތަށް ކަމެއް ކަމަށް. އެގޮތުން ބަލާއިރުގައި އެލް.ޖީ.އޭ ވަކިން ހަމަ އެ އިނގޭ ގޮތުން އިންތިޚާބުން ކައުންސިލުތަކާ ކަމަށް ވާނަމަ، އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް އޭގެ ވަރަށް ފުރުޞަތުތަކެއް. އެންމެ ބޮޑު އެއް ކަމަކީ، އެލް.ޖީ.އޭއަކީ ވަރަށް އެސްޓަބްލިޝްޑް ރަނގަޅު އިންސްޓިޓިއުޝަނެއް. އެހެންވީމާ، އެލް.ޖީ.އޭއިން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކަށް އެލް.ޖީ.އޭއަށް ޑިރެކްޓަރޝިޕްގައި، ދައުލަތުގެ މަޝްވަރާއާއި ރައްޔިތުންނަށް ޕްރެކްޓިޝަނަރސް ޚިދުމަތްތަކަށް ޕްރެކްޓިޝަނަރުންގެ އެލް.ޖީ.އޭއާ އެކުގައި ކައުންސިލުތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ސަޕޯޓްދޭ ކަމަށް ގޮތަށް އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި ވަރަށް ބޮޑު ތަން ޓީމްވަރކެއް. އެލް.ޖީ.އޭއާ ދައުލަތުން ޕްރެކްޓިޝަނަރުންގެ ޕްރޮފެޝަނަލް ކޯޕަރޭޝަންގައި، ސަރުކާރުގެ މަޝްވަރާތަކުގައި ތަންފީޒުކުރުމުގައި ކަންކަން ހުންނަ ގޮތް ބޮޑުވަމުންދާ ބޭނުން ކައުންސިލުތަކަށް ހިނގާ

ކަންކަމާއި ކައުންސިލްތަކުގެ ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުމުގެ ޚިދުމަތްދޭ މަސައްކަތްކުރާ ތަނެއްގެ ގޮތުގައި ވަކިން އޮވެ، އެލް.ޖީ.އޭއަކީ ކައުންސިލްތަކުގެ ކޯޑިނޭޓް ބިލްޑްކުރާ ތަނެއްގެ ގޮތުގައި އޮފީހެއް ކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި މި ފޯކަސް ވަރަށް ރަނގަޅަށް ހިފެހެއްޓިގެންދާނެ. މި ތަޖުރިބާއަށް ބަލާއިރުގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނޭ މިސާލަކަށް ޑިޕާޓްމަންޓް ކަހަލަ ތަންތަން އަދި ދުނިޔޭގެ ތަރައްޤީވެފައި ހުރި، މިސާލަކަށް އޮސްޓްރޭލިއާ ފަދަ ގައުމުތަކުގައި ވެސް ލޯކަލް ގަވަރމަންޓާއި މިނިސްޓްރީތަކާ ވަކިން ހުރެގެން މަސައްކަތްކުރުމުން ނަތީޖާ ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅު އިންގިލާބީ. ދެން ކިޔާ ވަރަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީއާއި އެލް.ޖީ.އޭ ގޮތުން އޮންނަންވީ؟ އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި އެކަން އޮންނަންޖެހޭނީ ރެގިއުލޭޓަރީ ކައުންސިލްތަކުގެ ރެގިއުލޭޓަރީ މަސައްކަތް ފިޔަވައި އެހެން ކަންތައްތަކަކީ އަޅުގަނޑުމެން ދީ ތަނުން ގެނެސް ކުރާ މަސައްކަތެއްގެ ގޮތުގައި އޮޕަރޭޝަނަލް އިމްޕެކްޓް ބޮޑުވާން. މި ކައުންސިލްތަކުގެ ހިންގުން އިތުރަށް ރަނގަޅުކުރުމަށް ޖެހޭއިރު ކުރެވޭ މަސައްކަތްކުރުމަށް ހަމަ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ އެލް.ޖީ.އޭ ގުޅުވައިލެވުން ގެންދިއުން ރަނގަޅުވާނެ ކަމަށް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

އާދެ! ދެން އިތުރު ބޭފުޅަކު ސުވާލެއް ކުރަން ނެތިމާ މިނިސްޓަރަށް ފުރުޞަތަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަގުތު، އެންމެ ފަހުބަހެއް ވިދާޅުވުން. އެހެންވީމާ އަޅުގަނޑު ޝުކުރު ދަންނަވާލަން.

މިނިސްޓަރ އޮފް ސިޓީޒް، ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސް އާދަމް ޝަރީފް އުމަރު ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ މެމްބަރު. މިއަދު މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް، މިނިސްޓްރީ އުފެދުނު ފަހުން 2 ވަނަ ފަހަރަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް، ކޮމިޓީއަށް އަޅުގަނޑުމެން ގެންދިޔައީ އާރުގައި ތިއްބެވި ބޭބޭފުޅުންނަށް މިނިސްޓްރީގެ ތަޢާރަފެއް އުރުވުމުގެ މަސައްކަތަށް. އޭގެ ފަހުން މިއަދު މި ގެނެސްދިނީ އަޅުގަނޑުމެން 2024 ވަނަ އަހަރުގެ މަސައްކަތުގެ ކުރިއަށްގެންދިޔުމުގައި ކުރެވުނު މަސައްކަތްތަކާއި، އަދި ހުރި ބައެއް ގޮންޖެހުންތަކާއި، ކުރިއަށް އޮތް ތަސައްވަރު ކުރިން ހުރި ބައެއް ކަންތައްތަކާ ވެސް ހިމެނޭ ގޮތުން. އަޅުގަނޑު ހަމަ އުފާވާ އެކަމުގައި ފާހަގަކުރަން ބޭނުން، މިނިސްޓްރީގެ ދުވަސްވަރު ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް މި ނިމިގެންދިޔަ އަހަރު ކުރެއްވިފައިވޭ. ހާއްސަ ގޮތެއްގައި ސިޓީސްޓޭޓަސްގައި އެކުލަވައިލެވިފައިވާ، އެ ސިޓީސްޓޭޓަސް އެކުލަވައިލެވިފައިވާގެ ޕްރޮސެސްތަކާ މަސައްކަތްކުރައްވާ ކުރުމުގައި މިނިސްޓްރީގެ މުވައްޒަފުން ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތްތަކެއް ކުރައްވާފައިވޭ. ޕަބްލިކް ވަރކްސްގެ ދާއިރާއިން ރާއްޖޭގައި ކުރިމަތިވާ އެކި ކަންކަމުގައި، ކާރިސާތަކާއި މި ހުރިހާ ކަމެއްގައި ވަރަށް ދިގު މަސައްކަތްތަކެއް ކުރައްވާފައިވޭ. އެ ހުރިހާ ބޭފުޅުންގެ މަސައްކަތާ އިއްޔާ މިއަދު މިހާރު ސާބަސް މި އާއިލާގައި

މިނިސްޓްރީގެ މަސައްކަތްތަކަށް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިތްހަމަޖެހޭވަރުގެ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވިގެން މި ދިޔައީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ލަފާފުޅާއި، އިރުޝާދާއި އަދި ހަމަ އެއާއެކުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެހެން މިނިސްޓްރީތަކާ އެކުގައި ވެސް ވަރަށް ރަނގަޅު ގުޅުމެއް އުފައްދައިގެން މަސައްކަތްކުރެވިގެން. އަޅުގަނޑުމެން އުއްމީދުކުރަނީ ކުރިއަށް އޮތް ތަނުގައި ޖުޑިޝަރީ ނިޒާމަށް މި ބަދަލުތައް ގެނައުމަށްފަހު، މި ނިޒާމުގައި ރައްޔިތުންގެ އިތުބާރު ކުރިއަށްވުރެ އިތުރަށް ބޮޑުވާނެ ގޮތަކަށް، އަދި ކުރިއަށްވުރެ ޝަފާފުކަން ވެސް އިތުރުވާނެ ގޮތަކަށް، ކުރިއަށްވުރެ މިހާރަށްވުރެ ވެސް ބޮޑަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް ޖުޑިޝަރީ ނިޒާމު ބަދަލުކޮށް ގެނައުން މަސައްކަތްކުރެވިގެންނޭ ކަމަށް. ބަޖެޓް ގާނޫނުގައި ރައްޔިތުންގެ ކުރިއެރުން ބޭނުންވާ ޖުޑިޝަރީ ނިޒާމަކަށް. ރައްޔިތުންގެ ކޮންމެ ރަށެއް މުސްތަޤުބަލް، ރައްޔިތުންގެ ކޮންމެ ރަށެއް، އެ ރަށެއްގެ ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ އަސާސީ ކަންތައްތައް އެ ރަށަކުން ހޯދުމަށް ޤާނޫނީ ޚިދުމަތްތަކާ ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުތައް ދޭނެ ގޮތަކަށް މި ނިޒާމު އޮންނަ ފުރިހަމަކަމާއެކު ހިނގާފައި އަޅުގަނޑުމެން ފެންނާނެ. އެހެންކަމުން ދިއުމަށް ބަލައި އަޅުގަނޑު ދަތުރުތަކުގައި އިޖުތިމާއީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި، މަޖިލީހުން ހަމަ ގޮތުގައި ބެލެހެއްޓުމާއި އަދި މި ގޮތުގައި މަސައްކަތްތަކުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ދަތުރުތަކުގައި ކުއްލިއަކަށް ބޭނުންވާ ގޮތް، އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީގެ ގޮތް އަދި އެލްޖީ.އޭއާއި މި ގުޅޭ ތަންތަނުގެ ގޮތް ހޯދުމަށް މަސައްކަތްކުރަމުންދާ އަޅުގަނޑު ދަތުރު ގޮތުގައި މި ނިޒާމު އިތުރަށް ފުރިހަމަކުރަމުން ގެންދާނަން. ހަމަ އެއާއެކުގައި އަޅުގަނޑު ވަރަށް އުފާވެރިކަމާ ރައްޔިތުންގެ އެންމެ މުހިންމު، އެންމެ މަސައްކަތްތައް ރައްޔިތުންގެ ކަނޑައަޅައިދިނުމާ ބެހޭ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ ކަނޑައަޅައިދިނުން، ކައުންސިލުތަކާ ބާރުގެ ބެލުމުގެ އެ ބޮޑު ދެ ކައުންސިލްތަކުން އިޖުތިމާއީ ދަތުރު އަޅުގަނޑު ދަތުރުތަކުގައި ހަމަ މި ނިންމުން ވަރަށް މުހިންމު ކަންތައްތަކެއްގެ އެ ވާހަކަ ހަމަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރ، މިނިސްޓަރ އަދި މިނިސްޓްރީގެ ޓީމުން ވަޑައިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް 2024 ވަނަ އަހަރުގެ އަހަރީ ރިޕޯޓު ވަރަށް ފުރިހަމައަށް ޕްރެޒެންޓްކޮށްދީ ކޮމިޓީގައި ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބުދީ ދިނުމަށްޓަކައި އަދި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންނާ ކުރިމަތިލައި ހިއްސާކޮށްދެއްވާތީ، ވަރަށް ފުރިހަމައަށް ޕްރެޒެންޓްކޮށްދެއްވި، މި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިނިސްޓަރއާއި މިނިސްޓްރީގެ ޓީމުން ބައިވެރިވީތީ ވަރަށް ޝުކުރު. މިއަދުގެ ކޮމިޓީ މިހާރުން އަޅުގަނޑު ނިންމާލަން. ޝުކުރިއްޔާ.